

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кваліфікаційна робота на тему:
Взаємодія впливу органу влади з громадськими організаціями

Виконав:
Студент групи ПУАм-21
Паламарчук С.В.

Науковий керівник:
к.е.н., доц. Чикало І.В.

Тернопіль - 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНУ ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.....	
1.1. Зміст та типологізація форм взаємодії органів державної влади та громадських організацій.....	
1.2. Нормативно-правові засади взаємодії органу влади з громадськими організаціями	
Висновки до розділу 1.....	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВЗАЄМОДІЇ ОСНОВНИХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЇ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	
2.1. Суб'єкти формування та реалізації політики в галузі охорони здоров'я на території Хмельницької області.....	
2.2. Аналіз механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами державної влади у сфері охорони здоров'я на регіональному рівні	
2.3. Аналіз стейкхолдерської взаємодії при формуванні політики у сфері охорони здоров'я регіону	
Висновки до розділу 2.....	
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У РОЗРОБЦІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я РЕГІОНУ.....	
3.1. Активізація взаємодії владних інституцій та громадянських організацій у сфері охорони здоров'я	
3.2. Використання технологій краундсорсингу та краундфандингу у процесі взаємодії КНП «Хмельницька обласна лікарня» із громадськими організаціями	
Висновки до розділу 3.....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	

ВСТУП

Важливою детермінантою забезпечення ефективного функціонування інституцій публічної влади в сучасних умовах є використання ефективних форм взаємодії із інститутами громадянського суспільства. Така взаємодія з однієї сторони виступає частиною функціональної діяльності органу публічної влади, що стосується відслідкування реакцій впливу та сприйняття публічної політики громадськістю, а з іншої – способом залучення громадськості до процесу прийняття публічних рішень через різні форми взаємодії. Налагодження ефективної взаємодії дозволить отримувати владним інститутам інформаційні посили щодо сприйняття та оцінювання громадськими організаціями та окремими громадянами здійснюваної ними політики, та корегувати її у разі необхідності. На сьогодні прозорість, відкритість і участь громадськості стають все більш важливими аспектами сучасного управління, сприяючи підвищенню довіри та легітимності влади. Створення механізмів для ефективного обміну інформацією, відкритого діалогу, та залучення громадськості до прийняття рішень може значно поліпшити якість управління та сприяти сталому розвитку суспільства.

Проблематика взаємодії впливу органу влади з громадськими організаціями знайшла відображення у працях О. Гайденка, Н.Дніпренка, В. Е. Камишнікова., Панурина, І. Хана та ін.

Питання взаємодії органу публічної влади з громадськими організаціями є доволі актуальною для сфери охорони здоров'я. У цій сфері у процесі взаємодії додається ще одна суттєва інституція – заклад охорони здоров'я.

З огляду на зазначене **метою кваліфікаційної роботи** є розробка теоретичних положень та вироблення практичних рекомендацій щодо взаємодії органу публічної влади, закладу охорони здоров'я з громадськими організаціями.

Досягнення цієї мети потребує реалізації певних завдань, а саме:

- вивчення змісту та типологізації форм взаємодії органів державної влади та громадських організацій;

- дослідження нормативно-правових засад взаємодії органу влади з громадськими організаціями;
- аналіз суб'єктів формування та реалізації політики в галузі охорони здоров'я на території Хмельницької області;
- проведення аналізу механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами державної влади у сфері охорон здоров'я на регіональному рівні
- аналіз стейкхолдерської взаємодії при формуванні політики у сфері охорони здоров'я регіону;
- наведення рекомендацій щодо активізації взаємодії владних інституцій та громадянських організацій у сфері охорони здоров'я;
- розробка пропозицій щодо використання технологій краундсорсингу та краундфандингу у процесі взаємодії КНП «Хмельницька обласна лікарня» із громадськими організаціями.

Об'єктом дослідження у кваліфікаційній роботі є взаємодія Департаменту охорони здоров'я Хмельницької ОВА, КНП «Хмельницька обласна лікарня» та громадських організацій у процесі реалізації публічної політики у сфері охорони здоров'я.

Предметом дослідження є засоби та інструменти механізму взаємодія Департаменту охорони здоров'я Хмельницької ОВА, КНП «Хмельницька обласна лікарня» та громадських організацій у процесі реалізації публічної політики у сфері охорони здоров'я.

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи використано різні методи наукового пошуку, серед яких варто виокремити такі, як: загальнонаукові методи, а саме: індукція, дедукція, синтез, аналіз, формалізація, композиція, декомпозиція, порівняння, узагальнення, пояснення, систематизація та комплекс емпіричних методів, серед яких статистичної обробки інформації, кількісно-якісного аналізу, теоретичного моделювання. Для наочного представлення результатів дослідження використано графічні методи.

Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному узагальненні та обґрунтуванні питань взаємодії органу публічної влади з громадськими організаціями у процесі реалізації політики у сфері охорони здоров'я.

Практична значущість результатів дослідження полягає в можливості використання рекомендацій автора у процесі функціональної діяльності основних стейкхолдерів у сфері охорони здоров'я з метою забезпечення ефективної взаємодії .

Апробація. Результати дослідження апробовані на 2 науково - практичних конференціях, за результатами роботи яких опубліковано тези доповідей [43;44]

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНУ ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

1.2. Зміст та типологізація форм взаємодії органів державної влади та громадських організацій

Важливою детермінантою забезпечення ефективного функціонування інституцій публічної влади в сучасних умовах є використання ефективних форм взаємодії із інститутами громадянського суспільства. Така взаємодія з однієї сторони виступає частиною функціональної діяльності органу публічної влади, що стосується відслідкування реакцій впливу та сприйняття публічної політики громадськістю, а з іншої – способом залучення громадськості до процесу прийняття публічних рішень через різні форми взаємодії. Налагодження ефективної взаємодії дозволить отримувати владним інститутам інформаційні посили щодо сприйняття та оцінювання громадськими організаціями та окремими громадянами здійснюваної ними політики, та корегувати її у разі необхідності. «Позитивна зворотня реакція» є свідченням підтримки влади та політичного курсу і виступає як результируючим показником ефективності, так і складовою розвитку країни.

На сьогодні прозорість, відкритість і участь громадськості стають все більш важливими аспектами сучасного управління, сприяючи підвищенню довіри та легітимності влади. Інститути громадянського суспільства, такі як неприбуткові організації, громадські об'єднання, та інші групи громадян, можуть виконувати важливу роль у представництві інтересів громади перед владою, а також в розробці та моніторингу реформ. Створення механізмів для ефективного обміну інформацією, відкритого діалогу, та залучення громадськості до прийняття рішень може значно поліпшити якість управління та сприяти сталому розвитку суспільства.

Питання взаємодії органу державної влади та громадських організацій може розглядатись на різних ієрархічних рівнях управління національною

економікою (на рівні країни в цілому, на регіональному рівні, на рівні окремої територіальної громади чи адміністративно-територіальної одиниці), а також у розрізі окремих сфер діяльності, секторів чи видів економічної діяльності.

В межах цієї роботи питання взаємодії органів державної влади та громадських організацій розглядатимемо на рівні регіону у сфері охорони здоров'я. Відповідно, для дослідження сутності проблеми важливим є розуміння основних категорій, які розкривають її зміст. Такими категоріями є: «взаємодія», «громадська організація», «громадянське суспільство», «форми взаємодії».

Дефініція «взаємодія» в економічній літературі розглядається як “процес взаємного впливу елементів один на одного, найбільш загальна, універсальна форма руху і розвитку” [7], в результаті якої «...відбувається взаємовплив та взаємообумовленість окремих соціальних явищ, унаслідок чого вони змінюються, доповнюють один одного і формують єдину цілісну соціальну систему, що здійснюється з метою об'єднання зусиль суб'єктів управління в напрямі задоволення соціальних потреб, зумовлених суспільно необхідними цілями, де особлива роль належить державній владі і громадянському суспільству» [8].

Виходячи з наведених трактувань можна зробити висновок, про те, що така взаємодія має базуватися на принципі формування цільових орієнтирів публічного управління у соціальній сфері «знизу, від громадянського суспільства, що в умовах демократії є “справжнім і актуальним джерелом формування цілей державного управління” [14]. Тобто, громадськість, їхні потреби та цілі формують адженду публічного управління. В цьому контексті активна участь громадянського суспільства в процесах прийняття рішень є ключовою для забезпечення представництва та реалізації різноманітних потреб і поглядів населення. Взаємодія держави і громадянського суспільства також розширюється на механізми забезпечення прозорості, участі громадськості у моніторингу та взаємоконтролі за діяльністю державних органів. Це не лише сприяє виявленню різних проблем, але й забезпечує інституції інформацію

щодо реальних потреб громади. Крім того, така взаємодія сприяє вирішенню конфліктів та побудові конструктивного діалогу між різними групами суспільства.

Принципи, підходи та форми взаємодії органів влади та громадських організацій формуються паралельно із розвитком і становленням громадянського суспільства. Вагому роль у цьому процесі відіграє децентралізація, суть якої полягає в передачі частини функцій та повноважень від центрального рівня до місцевого. Інститути ж громадянського суспільства у цьому процесі виступають суб'єктами, які здатні взаємодіяти з владою та впливати на формування політичних рішень. По суті, децентралізація створює умови для зростання громадської активності та залучення громадян до управління справами їхнього регіону. Важливим у цьому плані є той факт, що цей процес переходить в двосторонню взаємодію, де громадянське суспільство взаємодіє з владою, і, відповідно, влада реагує на потреби та думки громадян. Це сприяє формуванню партнерських відносин між громадянами і органами влади, а також відповідальності громадян за суспільно-політичні процеси. Описаний трансформації взаємодії органів влади із громадянським суспільством схематично можна представити наступним чином (рис.1.1)

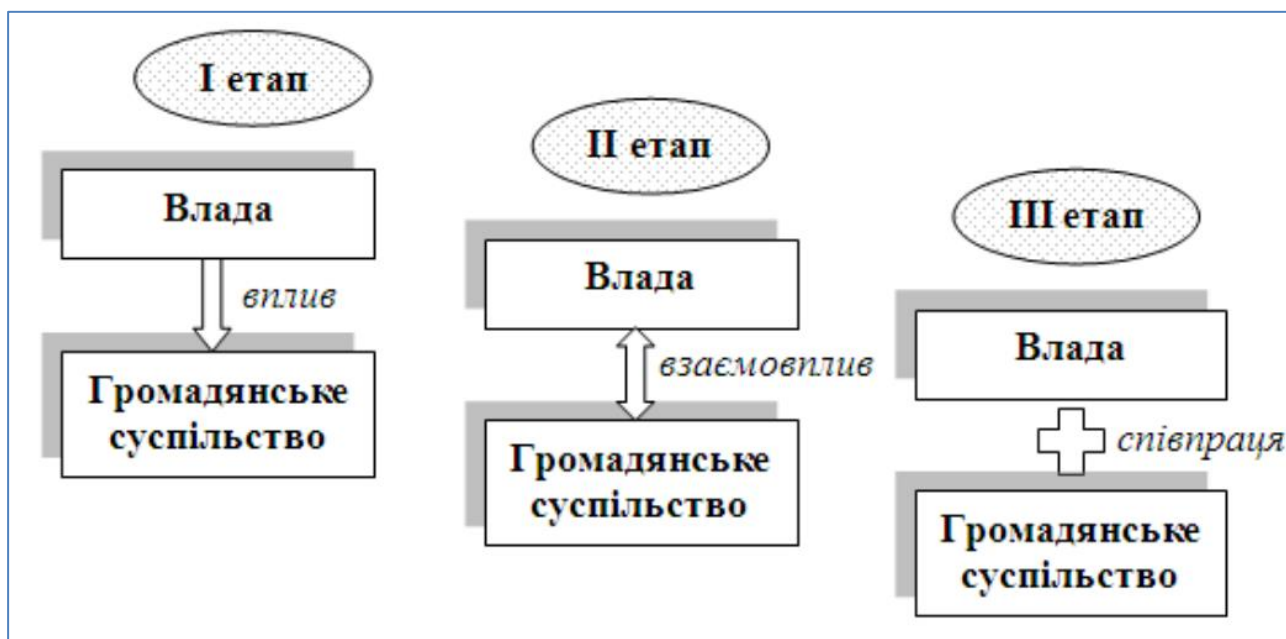

Рис. 1.1. Трансформація взаємовідносин між органами публічного управління та інститутами громадянського суспільства в умовах децентралізації

Примітка. Наведено за [6].

Фактично в умовах децентралізації інститути громадянського суспільства виступають активними учасниками суспільних явищ і процесів й мають право долучатись до вирішення різних питань місцевого значення. При цьому, громадянське суспільство виступає «сукупністю недержавних організацій, які створюються задля задоволення прав та інтересів громадян» [18]. Серед таких організацій вагому роль займають громадські організації. В Учинному законодавстві наведено таке трактування: «Громадська організація - це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи» [18]. Створюються такі організації з метою забезпечення та захисту прав і свобод її учасників й задоволення суспільних інтересів як членів організації, так і окремих соціальних груп.

Утворення та діяльність цих організацій базується на таких принципах, як: «добровільності, самоврядності, вільного вибору території діяльності, рівності перед законом, відсутності майнового інтересу їх членів (учасників), прозорості, відкритості та публічності» [18]. Залежно від виконуваних завдань громадські організації поділяються на такі види: «благодійні організації, фахові організації, організації роботодавців, професійні спілки, інші громадські організації» [39].

Формування механізму взаємодії органу влади з громадськими організаціями є складним процесом, що потребує врахування аналізу особливостей взаємодії та неузгодженостей і проблемних моментів, що можуть призводити до конфліктних ситуацій між органами публічної влади і громадськими організаціями. Формування ефективної взаємодії на взаємовигідних умовах для всіх суб'єктів потребує вироблення дієвих важелів та інструментів, застосування яких дозволить максимально врахувати інтереси та потреби кожного суб'єкта взаємодії. На сьогодні, у публічному управлінні найбільш поширеними є такі форми взаємодії органів влади із громадськими організаціями, як: інформування, консультації, активна участь громадськості у виробленні та реалізації державної політики, партнерство (рис.1.1).

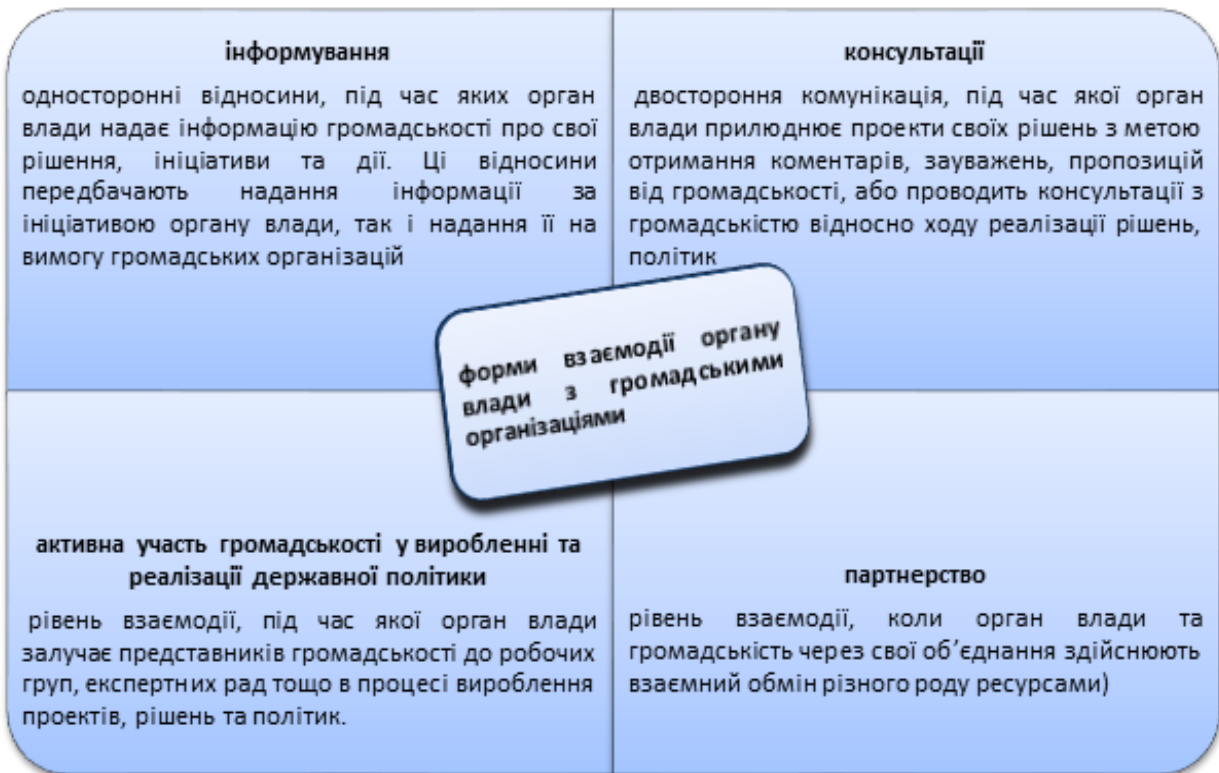

Рис.1.2. Форми взаємодії органів влади з громадськими організаціями

Примітка. Побудовано автором на основі [12].

Так, інформування передбачає односторонню передачу інформації від органів влади до громадських організацій. Це може відбуватись шляхом публікація рішень, ініціатив, а також через надання відповідей на запита на отримання публічної інформації, а також офіційні заяви, прес-релізи, інформаційні бюлетені, веб-сайти органів влади та інші канали комунікації для повідомлення громадськості про ключові рішення і події.

Консультації полягають у двосторонньому процесі обміну інформацією між органами влади та громадськістю. Така форма взаємодії надає змогу громадським організаціям долучитися до обговорення та формування публічних рішень. Органи влади можуть проводити консультації для отримання коментарів, зауважень та пропозицій щодо проектів рішень. Практичною реалізацією цієї форми взаємодії є публікація проектів документів чи законопроектів для громадського обговорення, проведення публічних слухань, анкетування та інші методи збору думок громадськості. Також, консультації можуть проводитися щодо тих рішень, які вже перебувають на етапі реалізації. Такий підхід базується на побудові двосторонніх комунікацій.

Іншою формою взаємодії активна участь громадськості у виробленні та реалізації державної політики визначається рівнем залучення представників громадськості до ключових процесів публічного управління. Активна участь громадських організацій у формуванні управлінських рішень може відбуватись через створення робочих груп, експертних рад, асоціацій чи інших форм співпраці, де представники громадськості працюють разом з представниками влади над конкретними проектами, розробкою нормативно-правових актів.

Важливим рівнем взаємодії між органами влади та громадськими організаціями є партнерство. При такій взаємодії всі сторони активно співпрацюють, спрямовуючи свої зусилля на досягнення спільних цілей. Базується партнерство на взаємному обміні ресурсами, інформацією та наданням експертних оцінок.

Застосування кожної із форм взаємодії передбачає виконання комплексу дій щодо планування, безпосередньої взаємодії та оцінку її наслідків (рис.1.3).

Інформування	<p>Планування</p> <ul style="list-style-type: none"> Наявність і відповідність вимогам законодавства: <ul style="list-style-type: none"> нормативно-правових і розпорядчих документів органу виконавчої влади інформування про діяльність органу виконавчої влади, розроблення, прийняття та реалізацію державних рішень, механізми участі громадян у формуванні та реалізації державної політики, доступу до публічної інформації, розпорядником якої є орган виконавчої влади; комунікаційної стратегії наявності і різноманітності каналів інформування доступу до відкритих баз даних, власним яких є орган виконавчої влади 	Партнерство	<p>Планування</p> <ul style="list-style-type: none"> Інституалізація конкурсних механізмів грантової підтримки (у разі наявності таких можливостей) Наявність стратегії взаємодії з організаціями громадянського суспільства Наявність плану заходів щодо реалізації національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства
	<p>Дія</p> <ul style="list-style-type: none"> Дотримання процедур надання доступу до публічної інформації, розпорядником якої є орган виконавчої влади Оперативне інформування про діяльність органу виконавчої влади через різні канали комунікації Оприлюднення звітів про роботу органу виконавчої влади, про використання коштів державного бюджету Інформування про сутність, зміст державної політики (відносно сфери діяльності органу виконавчої влади) 		<p>Дія</p> <ul style="list-style-type: none"> Наявність заходів, проектів реалізованих спільно, у партнерстві з організаціями громадянського суспільства Наявність прозорого та добросовісного конкурсного механізму підтримки проектів організацій громадянського суспільства за рахунок коштів державного чи місцевого бюджету (грантової підтримки) Практика делегування органами виконавчої влади здійснення організаціями громадянського суспільства певних заходів, дій Практика волонтерської допомоги з боку громадськості в здійсненні повноважень органу виконавчої влади Практика замовлень певних послуг в організації громадянського суспільства
	<p>Вплив/наслідки</p> <ul style="list-style-type: none"> Інформування громадськості відбувається на різних етапах циклу вироблення політики у відповідній сфері Надана інформація є актуальною та затребуваною Налеганий ступінь поінформованості основних заінтересованих груп 	<p>Вплив/наслідки</p> <ul style="list-style-type: none"> Вплив партнерства з організаціями громадянського суспільства на якість політики, що впроваджується, надання послуг органам виконавчої влади Стратегічний характер (довгостроковість) партнерства 	
Консультації з громадськістю	<p>Планування</p> <ul style="list-style-type: none"> Інституалізація процедур та стандартизація на рівні органу виконавчої влади консультацій з громадськістю Враховування регламентом розроблення та ухвалення рішень процедур консультацій з громадськістю Наявність і відповідність плану консультацій з громадськістю Передбачуваність і прогнозованість процесу розроблення документів політики, проектів відповідних рішень 	Залучення до процесу вироблення та оцінки	<p>Планування</p> <ul style="list-style-type: none"> Інституалізовані процедури сприяння проведенню громадської експертизи діяльності Інституалізація різноманітних консультативно-дорадчих органів
	<p>Дія</p> <ul style="list-style-type: none"> Налегане проведення консультацій з громадськістю Різноманітність форм консультацій з громадськістю, які забезпечують реальну можливість впливати на процес ухвалення рішень, починаючи з ранніх етапів Використання онлайн-платформ для організації консультацій з громадськістю Наявність і відповідність механізмів зворотного зв'язку з громадськістю в процесі впровадження ухвалених рішень, реалізації чинної державної політики в сфері діяльності органу виконавчої влади Наявність та відповідність практики звітування про проведені консультації з громадськістю Застосування діалогових форм консультацій з громадськістю 		<p>Дія</p> <ul style="list-style-type: none"> Кількість та тематична спрямованість консультативно-дорадчих органів, їх репрезентативність та відкритість, прозорість їх діяльності Дотримання принципу неупередженості у формуванні та діяльності консультативно-дорадчих органів Фактична впливовість консультативно-дорадчих органів на процес розроблення та ухвалення рішень органу виконавчої влади, формування та реалізацію державної політики у відповідній сфері, на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці Кількість проведених громадських експертиз (у разі надходження запитів) та дотримання належних процедур сприяння їх проведенню Практика розроблення та імплементації заходів за результатами розгляду експертних пропозицій Оприлюднення матеріалів громадських експертиз на веб-сторінці органу виконавчої влади та передача їх Секретаріату Кабінету Міністрів України Практика застосування громадського моніторингу та оцінки реалізації державної політики у відповідній сфері
	<p>Вплив/наслідки</p> <ul style="list-style-type: none"> Порядок і ступінь врахування результатів консультацій з громадськістю Налеганий порядок розгляду і врахування електронних петицій Вплив організацій громадянського суспільства на формування порядку денного для державної політики 	<p>Вплив/наслідки</p> <ul style="list-style-type: none"> Насільки експертні пропозиції за результатами громадської експертизи беруться до уваги в процесі вироблення рішень, впровадження державної політики, покращення діяльності органу виконавчої влади Наявність успішних історій реального впливу консультативно-дорадчих органів на зміст рішень органу виконавчої влади, формування та реалізацію державної політики у відповідній сфері, на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці Наявність ухвалених рішень, розроблених політик, які є «спільним здобутком» органу виконавчої влади та консультативно-дорадчих органів, організацій громадянського суспільства 	

Рис.1.3. Характеристика змісту робіт при різних формах взаємодії ОВ і ГО

Окрім перерахованих форм на практиці можуть використовуватись також громадські слухання, соціальне замовлення, делегування та контроль.

Для оцінювання ефективності взаємодії органу влади з громадськими організаціями використовуються різні методичні підходи та інструменти. Один із таких підходів наведено в табл.1.1.

Таблиця 1.1

Методичний підхід щодо оцінювання взаємодії органів влади із громадськими організаціями

Цільова група	Метод оцінки	Інструменти
Представники підрозділу органу виконавчої влади, що відповідає за реалізацію функції «взаємодія з громадськістю»	<ul style="list-style-type: none"> Аналіз нормативно-правових актів, виданих органом виконавчої влади для реалізації функції взаємодії з громадськістю Аналіз офіційних звітів та статистичних даних Індивідуальні та групові інтерв'ю 	<p>Анкета напівструктурованого інтерв'ю</p> <p>Матриця показників для вимірювання результативності</p> <p>Анкета самооцінки підрозділу органу виконавчої влади, що відповідає за реалізацію функції «взаємодія з громадськістю»</p>
Члени громадської ради та інших консультативно-дорадчих органів при органі виконавчої влади, представники організацій громадянського суспільства, що мають досвід взаємодії з органом виконавчої влади	<ul style="list-style-type: none"> Аналіз нормативно-правових актів, виданих органом виконавчої влади Аналіз офіційних звітів та статистичних даних Аналіз протоколів зустрічей та засідань Індивідуальні та групові інтерв'ю 	<p>Анкета напівструктурованого інтерв'ю</p> <p>Матриця показників для вимірювання результативності</p> <p>Анкета самооцінки підрозділу органу виконавчої влади</p>
Члени громадської ради та інших консультативно-дорадчих органів при органі виконавчої влади	<ul style="list-style-type: none"> Індивідуальні та групові інтерв'ю Фокус-групові обговорення 	<p>Анкета напівструктурованого інтерв'ю</p> <p>Гайд фокус-групового обговорення</p> <p>Матриця показників для оцінки</p>
Громадськість в широкому розумінні	<ul style="list-style-type: none"> Аналіз офіційних звітів та статистичних даних Контент-аналіз офіційного веб-сайту органу виконавчої влади Контент-аналіз веб-сайтів відповідних організацій громадянського суспільства, які взаємодіють з органом виконавчої влади Індивідуальні та групові інтерв'ю Фокус-групові обговорення 	<p>Анкета оцінки відповідного змісту офіційного веб-сайту</p> <p>Матриця показників для вимірювання результативності</p> <p>Анкета напівструктурованого інтерв'ю</p> <p>Гайд фокус-групового обговорення</p> <p>Матриця показників для оцінки</p>

Примітка. Наведено за [17].

Інформаційною базою для оцінювання взаємодії органів влади із громадськими організаціями можуть бути використані нормативно-правові

акти, дані офіційних звітів, листів, протоколів зустрічей та засідань та статистичних даних; дані публічних звітів та відкритих даних відповідних громадських організацій; результати контент-аналізу офіційного веб-сайту органу виконавчої влади та веб-сайтів організацій громадянського суспільства; результати опитувань, звіти, індекси та рейтинги міжнародних урядових та неурядових організацій щодо рівня та стану залучення громадськості в Україні.

Специфіка форм та методів оцінювання взаємодії органів влади та громадських організацій залежить від сфери їх становлення. Так, враховуючи те, що інститути громадянського суспільства функціонують як в економічній, політичній, соціальній й екологічній сферах, їхні завдання та цілі є відмінними а взаємодія у кожному конкретному випадку матиме свою специфіку.

Так, зокрема у сфері охорони здоров'я основна мета взаємодії різних інституцій полягає у збереженні та зміцненні здоров'я населення. На сьогодні актуальними напрямками взаємодії владних інституцій у сфері охорони здоров'я та громадських організацій можна назвати наступні:

- по-перше, розробка та впровадження ефективних механізмів громадського контролю за використанням бюджетних коштів у сфері охорони здоров'я та створення платформ інформаційного обміну для громадських організацій та державних інституцій;
- по-друге, організація освітніх кампаній та інформаційних заходів щодо здорового способу життя та сприяння активній громадянській позиції щодо підтримки здорового способу життя;
- по-третє, підтримка та розвиток громадських організацій, які займаються питаннями охорони здоров'я та сприяння співпраці громадських організацій з органами влади;
- по-четверте, залучення громадських організацій до проектів міжнародної співпраці в галузі охорони здоров'я та здорового способу життя та стимулювання активної участі громадських організацій у реформуванні економічних засад системи охорони здоров'я, забезпечення доступності та якості медичних послуг.

На взаємодію органів влади та громадських організацій впливають певні інституційні передумови. До таких у сфері охорони здоров'я можемо віднести те, що в умовах адміністративно-територіальної реформи на засадах децентралізації та реформуванням в секторі охорони здоров'я в Україні «ЗОЗ змінили організаційно-правову форму з бюджетних організацій до комунальних некомерційних підприємств (КНП). ОМС стали власниками ЗОЗ, що в сукупності з наявними повноваженнями ОМС відповідно до законодавства України розширює мандат ОМС у прийнятті рішень щодо забезпечення фізичної та економічної доступності мешканців громад до якісної та безпечної медичної допомоги як території громади, так і за її межами» [26]. Зазначене підвищує рівень відповідальності ЗОЗ за результати своєї діяльності як перед ОМС, так і перед громадськістю. При цьому основними типами взаємодії органів влади та інститутів громадянського суспільства можуть бути такі як: внутрішня, зовнішня, консенсус, контроль, конкуренція. Характеристику цих типів взаємозв'язків подано в табл.1.2.

Таблиця 1.2

Типологізація взаємодії органів влади та громадських організацій

Тип взаємодії влади та ІГС	Зміст взаємодії влади на ІТГ
внутрішня	полягає у взаємовідносинах органів публічної влади зі своєю складовою – політичними партіями;
зовнішня	діалог органів державної (публічної) влади всіх рівнів з інститутами громадянського суспільства;
консенсус	соціальне партнерство влади та інститутів громадянського суспільства
конфлікт	акції прямої дії, спрямовані на соціальний протест;
контроль	громадський контроль та моніторинг діяльності органів державної влади; публічний (державний) контроль за діяльністю політичних партій та інших ІГС;
конкуренція	конкуренція між владою та опозиційними інститутами громадянського суспільства, конкуренція політичних партій.

У процесі взаємодії із боку громадських організацій можуть використовуватись інструменти, як: особисті зустрічі, ведення діалогу, акції

прямої дії. У свою чергу з боку органів публічної влади взаємодія може реалізуватись через проектну діяльність, парламентаризм, консультації з громадськістю. Спільно ініціювати суб'єкти взаємодії можуть громадську експертизу та реалізувати соціальні проекти.

1.2. Нормативно-правові засади взаємодії органу влади з громадськими організаціями

Питання взаємодії органу влади з громадськими організаціями прописані в різних нормативно-правових актах.

Так, зокрема базові основи такої взаємодії закладено в ст. 38 Конституції України, в якій прописано, що «громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати й бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування» [6].

До основних нормативно-правових актів, які формують концептуальне бачення досліджуваної взаємодії належать: закон України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" [6], у який визначає основні напрямки державної політики, включаючи сприяння розвитку громадянського суспільства, "Про місцеве самоврядування в Україні" [7], а також законах України, що визначають правовий статус та засади діяльності інститутів громадянського суспільства, а саме у законах України "Про громадські об'єднання" [13], у якому Регулює взаємовідносини між органами влади та громадськістю на місцевому рівні., "Про благодійну діяльність та благодійні організації" [17], "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" [23], "Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності" [25], "Про свободу совісті та релігійні організації" [26], "Про професійних творчих працівників та творчі спілки" [28], "Про органи самоорганізації населення" [29] та інших.

Зазначимо, що детально прописані питання взаємодії влади з громадськими організаціями у «Національній стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки» [30]. У цьому програмно-плановому документі стратегічного характеру прописані чотири ключові стратегічні напрями взаємодії, а саме:

- по-перше, «...створення сприятливих умов для формування та інституційного розвитку організацій громадянського суспільства» [32], в рамках якого передбачено удосконалення положень нормативно-правових актів, які стосуються питань забезпечення інституційного розвитку організацій громадянського суспільства);
- по-друге, «...забезпечення ефективних процедур участі громадськості під час формування та реалізації державної, регіональної політики, вирішенні питань місцевого значення» [32];
- по-третє, «...стимулювання участі організацій громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку України» [32], реалізацію якого може забезпечуватись за рахунок створення сприятливих умов для діяльності громадських організацій щодо надання ними певних соціальних послуг;
- по-четверте, «створення сприятливих умов для міжсекторальної співпраці» [32], практичне втілення якого може відбутись за рахунок вироблення та реалізації різних громадських ініціатив щодо залучення представників громадських організацій.

Окрім вказаного, певні аспекти, пов'язані з розвитком громадянського суспільства знайшли відображення у таких програмно-планових документах, як: «Національній стратегії у сфері прав людини, затвердженій Указом Президента України 24 березня 2021 року № 119» [53], «Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695 [28], Концепції розвитку громадянської освіти в Україні, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 року № 710-р[40].

У Постанові Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 року № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» [54] прописані форми, шляхи та засоби оприлюднення інформації про діяльність публічних органів через мережу Інтернет з метою «...підвищення ефективності та прозорості діяльності цих органів шляхом впровадження та використання сучасних інформаційних технологій для надання інформаційних та інших послуг громадськості, забезпечення її впливу на процеси, що відбуваються у державі» [49].

Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» розкриває основні вимоги щодо організації та проведення консультацій із громадськістю органами виконавчої влади [51]. Цією постановою затверджено порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики з метою «... залучення громадян до участі в управлінні державними справами, надання можливості для їх вільного доступу до інформації про діяльність органів виконавчої влади, а також забезпечення гласності, відкритості та прозорості діяльності зазначених органів» [51].

Також у цій постанові прописано, що ініціатором проведення консультацій можуть виступати і громадські організації. Перелік питань для проведення консультацій є нерегламентованим. Такі консультації можуть проводитись як у формі публічного обговорення, вивчення думки інституцій громадянського суспільства, а також у електронній формі.

Варто врахувати, що одним із аспектів взаємодії між органами влади та громадськими організаціями є обмін інформацією, в тому числі і інструментарій доступу до публічної інформації. Ці питання регламентуються Законом України «Про інформацію» [14], Законом України «Про доступ до публічної інформації» [32] та Законом України «Про звернення громадян» [27]. Так, перший із вказаних законів визначає загальні положення щодо інформаційно-комунікаційної діяльності. Два інші нормативні документи -

регламентують питання подання інформаційного запиту щодо доступу до офіційних документів та отримання відповіді на нього. В загальному, ці нормативно правові акти гарантують права громадських організацій на інформацію, її доступність, свободу обміну, можливість внесення пропозицій, спрямованих на удосконалення діяльності публічних органів. Конкретизовано та деталізовано заходи забезпечення доступу до публічної інформації з боку органів публічної влади та місцевого самоврядування Указом Президента України від 5 травня 2011 року № 547/2011 «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації».

До міжнародних нормативно-правових актів, які регламентують питання участі громадян та громадських організацій взаємодії із публічними органами можна віднести наступні: «Європейську Хартію місцевого самоврядування» [13].

Питання взаємодії, що пов'язані із діяльністю громадських організацій знайшли відображення у проектах законів Законів України "Про громадські організації"[19]; "Про волонтерський рух" [33], однак на сьогодні ці акти не підтримані Верховною Радою.

На сьогодні, одним із сучасних напрямів організації взаємодії досліджуваних інституцій є впровадження ресурсів smart-суспільства та електронного врядування, які є ключовим елементом модернізації публічного сектору та підвищення ефективності взаємодії із громадськістю. Важливими аспектами в цьому контексті є: електронне врядування та адміністративні послуги, що створює та розширює можливості для громадян та бізнесу отримувати послуги в електронній формі, що робить процес звернення до влади більш зручним та ефективним; запровадження конкретних заходів для підвищення якості адміністративних послуг, зокрема через інформаційні механізми реалізації та пілотні версії державних порталів; застосування систем для аналізу даних та виявлення незвичайних або підозрілих транзакцій, що може допомогти у протидії корупції; застосування інструментів аналізу даних для оптимізації процесів управління та прийняття рішень в публічному секторі.

Вважаємо, що використання технологій smart суспільства сприятимуть створенню та впровадженню сучасних інформаційних і технологічних засобів для формування ефективного діалогу між громадськими організаціями та органами публічної влади.

Результати проведеного аналізу дають змогу констатувати, що на законодавчому рівні створено необхідні передумови для ефективної взаємодії інституцій державного сектору та громадянського суспільства. Так, у законодавчих актах прописані різні форми, за допомогою яких може відбуватись взаємодія владних інститутів та інститутів громадянського. До них можна віднести такі:

- збори, що може включати зустрічі громад, обговорення питань загального інтересу, вирішення проблем і прийняття рішень;

- громадська ініціатива, громадян може активно запропоновувати та впроваджувати проекти чи дії для вирішення конкретних проблем чи поліпшення ситуації у певній сфері суспільного життя;

- петиційні форми громадської активності, що реалізуються через використання інструментарію звернення громадян з певними вимогами чи скаргами до владних структур;

- діалогові форми участі, в рамках яких передбачено проведення наукових конференцій, фокус-груп, симпозіумів, зборів та обговорень, використання яких створює можливості для висловлення різних поглядів та обміну інформацією.

Резюмуючи зазначимо, що взаємодію органів публічної влади і громадських організацій можна розглядати за такими напрямками, як формування публічного діалогу між вказаними суб'єктами взаємовідносин на різних ієрархічних рівнях управління, а також налагодження комунікації між ними у процесі участі останніх у політико-правовому житті держави.

Висновки до розділу 1

Формування механізму взаємодії органу влади з громадськими організаціями є складним процесом, що потребує врахування аналізу особливостей взаємодії та неузгодженостей і проблемних моментів, що можуть призводити до конфліктних ситуацій між органами публічної влади і громадськими організаціями. Формування ефективної взаємодії на взаємовигідних умовах для всіх суб'єктів потребує вироблення дієвих важелів та інструментів, застосування яких дозволить максимально врахувати інтереси та потреби кожного суб'єкта взаємодії. На сьогодні, у публічному управлінні найбільш поширеними є такі форми взаємодії органів влади із громадськими організаціями, як: інформування, консультації, активна участь громадськості у виробленні та реалізації державної політики, партнерство. Питання взаємодії органу державної влади та громадських організацій може розглядатись на різних ієрархічних рівнях управління національною економікою (на рівні країни в цілому, на регіональному рівні, на рівні окремої територіальної громади чи адміністративно-територіальної одиниці), а також у розрізі окремих сфер діяльності, секторів чи видів економічної діяльності.

Фактично в умовах децентралізації інститути громадянського суспільства виступають активними учасниками суспільних явищ і процесів й мають право долучатись до вирішення різних питань місцевого значення.

Специфіка форм та методів оцінювання взаємодії органів влади та громадських організацій залежить від сфери їх становлення. На взаємодію органів влади та громадських організацій впливають різні інституційні передумови. Основними типами взаємодії органів влади та інститутів громадянського суспільства можуть бути такі як: внутрішня, зовнішня, консенсус, контроль, конкуренція.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ВЗАЄМОДІЇ ОСНОВНИХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЇ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Суб'єкти формування та реалізації політики в галузі охорони здоров'я на території Хмельницької області.

Аналіз взаємодії органу влади з громадськими організаціями у цій роботі проведемо щодо реалізації політики в галузі охорони здоров'я на території Хмельницької області.

Відповідно до норм чинного законодавства охорона здоров'я - це «система заходів, спрямованих на забезпечення збереження і розвитку фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості життя» [47]. В цьому контексті, збереження, охорона та зміцнення здоров'я громадян визначені базовим пріоритетом держави, реалізація якого здійснюється власне через систему охорони здоров'я. Війна в країні зумовила критичне навантаження на національну систему охорони здоров'я з огляду. Це пов'язано із руйнуванням об'єктів закладів охорони здоров'я, підвищення попиту населення на різні види медичної допомоги і послуг та суттєвою міграцією серед населення та медичних працівників як в межах країни, так і за кордон. Вирішення проблем в охороні здоров'я в умовах воєнного стану потребують системного підходу як щодо відновлення системи охорони здоров'я так і щодо забезпечення національного здоров'я та активізації співпраці із різними її суб'єктами. Вказане вимагає налагодження ефективної взаємодії між основними її суб'єктами, що представляють як владні інституції, так і громадські організації.

На території Хмельницької області функціонує 22 заклади охорони здоров'я.

Забезпечення реалізації державної політики в галузі охорони здоров'я у регіоні проводить Департамент охорони здоров'я Хмельницької обласної державної адміністрації.

Для аналізу взаємодії оберемо основних стейкхолдерів у цій сфері. Вважаємо, що основними стейкхолдерами в галузі охорони здоров'я на території Хмельницької області, взаємодію між якими аналізуватимемо в межах цього дослідження виступає Департамент охорони здоров'я Хмельницької обласної державної адміністрації, комунальне некомерційне підприємство «Хмельницька обласна лікарня» Хмельницької обласної ради та громадські організації, які діють на території регіону та провадять активну діяльність у сфері охорони здоров'я. Саме такі стейкхолдери для аналізу взаємодії обрані з огляду на їхній вагомий вплив на формування політики у сфері охорони здоров'я. КНП «Хмельницьку обласну лікарню» Хмельницької обласної ради обрано для аналізу з огляду на те, що вона є медичним закладом вторинного рівня, що надає широкий спектр медичних послуг населенню регіону.

Так, Департамент охорони здоров'я Хмельницької ОВА виконує такі завдання, як: «...прогнозування розвитку мережі закладів охорони здоров'я області, нормативне забезпечення населення медичною допомогою, здійснення заходів, спрямованих на запобігання та ліквідацію інфекційних захворювань та епідемій, організація роботи органів медико-соціальної експертизи, закладів судово-медичної та судово-психіатричної експертизи» [45].

Як зазначалось вище, забезпечення медичного обслуговування населення Хмельницької області шляхом надання йому медичних послуг здійснює КНП «Хмельницька обласна лікарня» (КНП «ХОЛ»). Мету діяльності цього медичного закладу та завдання подано в на рис.2.1.

Мета діяльності

забезпечення медичного обслуговування населення Хмельницької області шляхом надання йому медичних послуг в порядку та обсязі, встановлених законодавством

Завдання створення разом із Засновником умов, необхідних для забезпечення доступної та якісної медичної допомоги населенню Хмельницької області;

надання пацієнтам на безвідплатній та відплатній основі послуг третинної високоспеціалізованої стаціонарної медичної допомоги;

надання пацієнтам високоспеціалізованої поліклінічної медичної допомоги;

організація, у разі потреби, надання пацієнтам медичної допомоги більш високого рівня спеціалізації на базі інших ЗОЗ шляхом направлення пацієнтів до цих закладів;

організація взаємодії з іншими закладами охорони здоров'я з метою забезпечення наступництва у наданні медичної допомоги;

проведення експертизи тимчасової непрацездатності та контролю за видачею листків непрацездатності;

направлення на медико-соціальну експертизу осіб із стійкою втратою працездатності;

проведення профілактичних оглядів;

придбання, зберігання, перевезення, знищення, використання наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів;

організація та проведення з'їздів, конгресів, симпозіумів, науково-практичних конференцій, наукових форумів, круглих столів, семінарів тощо;

видавнича діяльність (науково-виробничі, науково-практичні, навчальні та довідкові видання);

видавництво учбової та монографічної літератури;

навчально-методична, науково-дослідницька робота, в т.ч. проведення клінічних досліджень;

проведення зовнішньоекономічної діяльності;

організація і проведення комплексу санітарно-протиепідемічних заходів;

впровадження в практику роботи сучасних, в тому числі нетрадиційних методів діагностики та лікування;

проведення аналізу стану ефективності лікування на Підприємстві;

участь у виконанні Національних та регіональних програм, які стосуються здоров'я населення;

своєчасне впровадження і широке застосування в практику досягнень медичної науки, передових форм і методів роботи кращих колективів, наукової організації праці;

підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації медичних працівників на базі закладів післядипломної освіти України та ознайомлення їх з досвідом роботи медичних закладів України та інших країн;

організація проходження виробничої практики студентами ВНЗУ та медичних коледжів області;

Рис.2.1. Мета та завдання КНП «ХОЛ»

Примітка. Побудовано на основі [45].

В межах вивчення питань взаємодії владних та громадських інституцій важливим є аналіз стану сфери охорони здоров'я у статичній та динамічній та ідентифікація проблемних ситуацій, на вирішення яких мають бути спрямовані зусилля органів публічної влади, закладів охорони здоров'я, які надають медичні послуги та громадських організацій.

Зауважимо, що на території області станом на 2019 р. проживало 1264,7 тис. осіб, що становить 3% від загальної кількості населення України [49]. У регіоні спостерігається тенденція щодо зменшення чисельності населення, причинами чого є природне скорочення та міграційне скорочення. Демографічне навантаження на 1000 ос. складало 672 ос., при чому навантаження осіб, старших за працездатний вік 391 ос., молодших за працездатний вік – 281ос. [45]. Щодо здоров'я населення області, то варто відмітити такі тенденції, як: «показники передчасної смертності населення у віці 30-69 років від цукрового діабету, значення якого для області складає 9.0 при національному 5.5 на 100 000 населення відповідно; щодо рівня поширеності ЗН серед дитячого населення віком від 1 до 4 років із значенням 62.4, що перевищує значення аналогічного показника по Україні; показника щодо частки хворих на ЗН сечового міхура, виявлених на IV стадії із значенням для області 1.2% при національному 8.8%, та частки населення, яке у разі настання хвороби, не зверталося до лікаря, а лікувалося самостійно» [35].

Також, в рамках розгляду тенденцій у сфері стану здоров'я слід констатувати, що в області спостерігається дещо негативна статистика щодо показників, які характеризують звички, а саме: частка населення у віці 12 років та старше, повідомили, що випалюють понад 20 цигарок за добу – 10.9% (при національному значенні 3% від опитаних).

Також серед негативних тенденцій варто виокремити «самолікування населення у разі настання хвороби також стоїть гостро, адже майже кожний третій серед опитаних лікувався самостійно у разі настання хвороби» [21]. Детальніше показники стану громадського здоров'я у Хмельницькій області наведемо в табл.2.1.

Таблиця 2.1.

Показники громадського здоров'я у Хмельницькій області

Тема	№ з/п	Назва показника	Значення області	Національні значення
Населення	1	Рівень народжуваності у жінок віком 15-19 років, на 1000 жінок	18,6	15,8
	2	Частота абортів, на 100 000 жіночого населення	250,3	290,9
Здоров'я та захворювання	3	Поширеність ВІЛ-інфекції серед загального населення, на 100 000 населення	12,3	41,1
	4	Передчасна смертність населення віком 30-69 років від цукрового діабету, на 100 000 населення	9,0	5,5
	5	Частка домогосподарств із наявністю дітей, що відносяться дуже позитивно до вакцинації, %	61,2	40,7
	6	Передчасна смертність чоловічого населення віком 30- 69 років від ЗН, на 100 000 населення	217,8	193,1
	7	Поширеність вірусного гепатиту серед загального населення, на 100 000 населення	12,2	51,8
	8	Захворюваність на вірусний гепатит В, на 100 000 населення	1,3	4,1
	9	Відсоток населення, яке підписало декларації із сімейним лікарем, %	86,72	74,52
	10	Поширеність ЗН серед дитячого населення віком від 1 до 4 років, на 100 000 населення	62,4	42,6
	11	Частка хворих на ЗН сечового міхура, виявлених на IV стадії захворювання, %	1,2	8,8
	12	Частка населення, яке у разі виникнення хвороби не зверталося до лікаря, а лікувалося самостійно із досвіду, %	60,6	47,7
		13	Частка осіб, які не зверталися до лікаря під час хвороби, бо не довіряли медперсоналу, %	21,0
14		Частка населення, яке у разі виникнення хвороби не зверталося до лікаря, а лікувалося народними методами, %	5,3	13,7
Надання послуг	15	Рівень охоплення АРТ, %	80,5	84,6
	16	Рівень охоплення щепленням КПК-1 до року, % від плану	87,9	83,3
	17	Рівень охоплення щепленням Поліо-3 до року, % від плану	89,9	83,0
Життєві звички	18	Частка населення у віці 12 років та старше, які повідомили, що випалюють понад 20 цигарок за добу, %	10,9	3,0
Аварії, нещасні випадки, травматизм	19	Приріст кількості ДТП із загиблими у порівнянні з минулим роком, %	34,5	2,5
	20	Відсоток водіїв, які використовують паски безпеки при знаходженні за кермом, %	22,7	26,04

Примітка. Наведено за [33].

Наведені показники свідчать про певні проблемні моменти щодо стану здоров'я населення регіону, та необхідність співпраці між медичною установою та громадськими організаціями для усунення частини із них. Так, вважаємо що питання довіри до лікарів замість самолікування та боротьби із шкідливими звичками можуть бути вирішені за рахунок активної співпраці та ведення спільної просвітницької кампанії.

Аналітики, що вивчали питання взаємодії органів публічної влади із організаціями громадянського суспільства в Україні вичвили наступні проблеми: «...намагання використовувати недержавні організації в політичному процесі; створення імітаційних громадських ініціатив; обмеженість фінансових, кадрових, організаційних можливостей організацій громадянського суспільства; фіктивність деякої кількості громадських організацій; ігнорування громадської думки з боку органів місцевого самоврядування при прийнятті рішень тощо» [9].

Також серед проблемних моментів взаємодії можна виокремити:

- по-перше, відсутність громадської системи захисту прав споживачів медичних послуг, виробів і товарів медичного призначення;
- по –друге, «відсутність системи захисту медичних працівників при наявності ослаблення принципів "загальнодоступності", що ускладнює взаємовідносини між лікарем і пацієнтом» [9];
- по-третє, «відсутність участі громадських організацій у розробці проектів державних документів, стосовно проблем реформування системи охорони здоров'я, медичної науки, вищої медичної школи, медичної та фармацевтичної промисловості, що призводить до того, що значна більшість державних програм, підзаконних актів, розпоряджень і наказів носять формальний характер; частіше вони з моменту виходу їх у світ становляться не життєздатними ;об'єднання та удосконалення досвіду громадських організацій для оптимального використання потенціалу їх можливостей в сфері захисту здоров'я населення України» [9].

Вказане свідчить про необхідність детальнішого вивчення окресленої проблематики на локальному рівні з метою пошуку варіантів її вирішення.

2.2. Аналіз механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами державної влади у сфері охорон здоров'я на регіональному рівні

Результати теоретичних розвідок (р.1) дозволяють констатувати, що основними формами взаємодії органу публічної влади із інститутами громадянського суспільства, в першу чергу громадськими організаціями є інформування, консультації, партнерство (співробітництво) та залучення до прийняття рішень. У розрізі цих форм взаємодії проведемо аналіз досліджуваного об'єкта.

Так, щодо інформування зауважимо, що основним інформаційним ресурсом щодо стану та тенденцій у сфері охорони здоров'я у Хмельницькій області є офіційний сайт Департаменту охорони здоров'я, що знаходиться за посиланням: <https://www.doz.adm-km.gov.ua/>. На цьому сайті, Департамент ОЗ в рамках виконання одного із завдань своєї діяльності, передбачених положенням, а саме: «...інформує населення області через засоби масової інформації про шкоду, яку завдає здоров'ю людини вживання тютюнових виробів, та проведення запобіжних та профілактичних заходів» [14] забезпечує інформування населення з питань охорони здоров'я. На сайті міститься інформація щодо діяльності департаменту, показників стану охорони здоров'я у регіоні, публікуються рішення щодо фінансового забезпечення та державних закупівель цієї складової соціальної сфери у регіоні, інформація щодо діяльності закладів, які надають медичні послуги в регіоні, та ін. Також на сайті є можливість подати звернення на отримання публічної інформації в електронній формі. Цей інструмент отримання інформації активно використовується суб'єктами громадянського суспільства, свідченням чого є

кількість звернень з питань охорони здоров'я, які щорічно отримує досліджуваний орган публічної влади (рис.2.2).

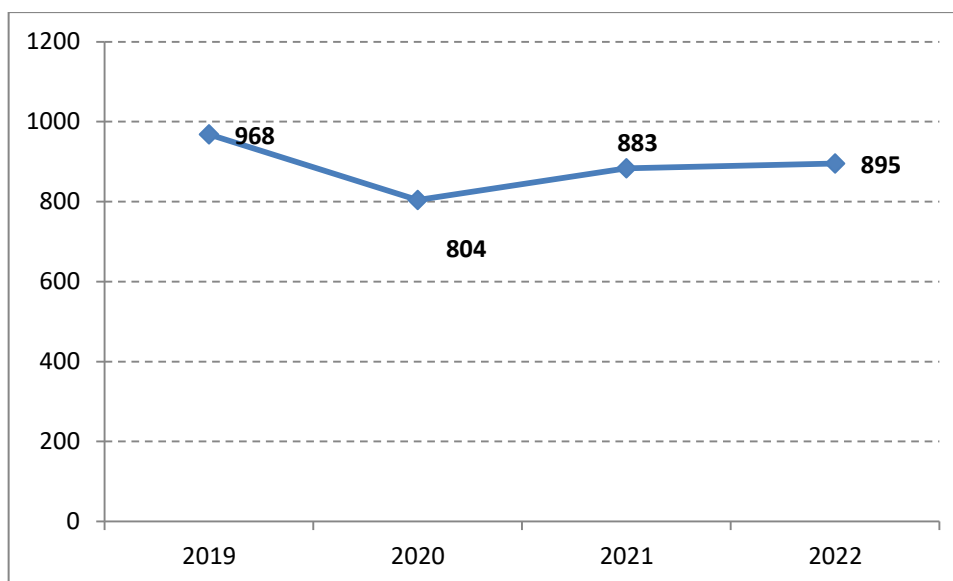

Рис.2.2. Кількість звернень суб'єктів громадянського суспільства, які надійшли до Департаменту ОЗ Хмельницької ОВА

Примітка. Побудовано на основі даних [31].

Також, одним із завдань Департаменту охорони здоров'я Хмельницької області є «...залучення до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань спеціалістів, фахівців інших структурних підрозділів обласної державної адміністрації, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками), представників громадських об'єднань (за згодою)» [35]. В рамках реалізації цього завдання при департаменті створено громадську раду, до складу якої можуть бути обрані представники громадських організацій. Для участі у роботі цього координаційного органу надається заява, підписана уповноваженою особою громадської організації, а також рішення керівника інституту громадянського суспільства, про делегування представника громадської організації, біографічна довідка делегованого для участі в установчих зборах ради та балотуванні на членство в громадській раді представника інституту громадянського суспільства, копії документів, що підтверджують легалізацію громадської організації та інформація про результати її діяльності протягом останніх двох років.

Департамент активно співпрацює із міжнародними організаціями, що реалізують проекти в області, зокрема Швейцарсько-українського проекту «Згуртованість та регіональний розвиток України» (UCORD) та реалізацію в області проекту міжнародної технічної допомоги «Посилене партнерство для сталого відновлення» (ПРООН).

В межах досліджуваної проблематики важливо також розглянути форми взаємодії, що мають місце між КНП «ХОЛ» та громадськими організаціями. У процесі функціональної діяльності лікарня взаємодіє із споживачами медичних послуг, ЗМІ, інститутами, контролюючими органами, громадськими організаціями, та ін. (рис.2.3).

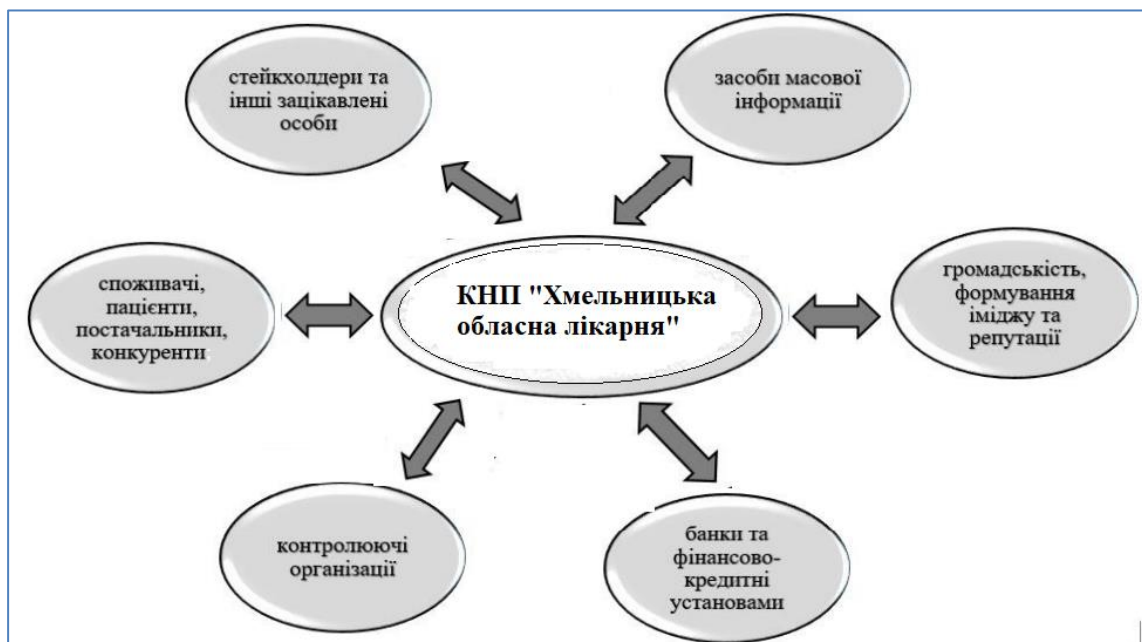

Рис.2.3. Суб'єкти із якими взаємодіє КНП «ХОЛ» у процесі функціональної діяльності

Примітка. Побудовано автором.

На даний час цей КНП «ХОЛ» є сучасним медичним та науковим закладом, на базі якого «...працює 23 відділення стаціонару, консультативна поліклініка, 15 діагностичних, лікувально-допоміжних та обслуговуючих служб. Серед лікувальних підрозділів 8 відділень терапевтичного профілю, 13 відділень хірургічного профілю, 4 відділення інтенсивної терапії» [48]. Результативність взаємодії закладу охорони здоров'я із споживачами послуг можна оцінити на основі показників функціонування медичного закладу.

Так, у цьому плані зазначимо, що ліжковий фонд лікарні становить 733 ліжка. Показники медичної статистики свідчать про те, що у 2022 р. в стаціонарних відділеннях обласної лікарні проліковано 22503 хворих, що на 3,2 % більше, ніж у попередньому році. Вцілому, всіма пацієнтами проведено 176024 ліжко днів, що на 2% менше, ніж в 2021 р. Середній термін лікування складає 7,8. Деталізована інформація щодо показників діяльності досліджуваного закладу наведена в табл.2.2.

Таблиця 2.2

Показники діяльності КНП «ХОЛ» у динаміці 2020-2021 рр.

№ з/п	Профіль ліжок	Кількість пролікованих пацієнтів		
		Кількість виписаних хворих, ос.		Темп зміни відносно попереднього року,%
		2020	2021	
1	2	3	4	5
1.	Ревматологія	718	892	24%
2.	Алергологічні	383	305	-20%
3.	Пульмонологія	745	681	-9%
4.	Ендокринологія	859	1015	18%
5.	Гастроентерологія	427	549	29%
6.	Гематологія	1449	1492	3%
7.	Нефрологія	479	542	13%
8.	Імунологічні.	8	75	83%
9.	Хірургія	1828	1710	-6%
10.	Нейрохірургія	664	568	-14%
11.	Нейрохіргія дитячі	58	56	-3%
12.	Судинна хірург.	596	679	14%
13.	Торакальна-хірургія.	459	443	-3%
14.	Опікові	250	718	75%
15.	Опікові для дітей	117	86	-26%
16.	Травматологія	1340	1272	-5%
17.	Щелепнолицева	694	646	-7%
18.	Щелепнолицева дитячі	104	93	-11%
19.	Урологія	2169	1975	-9%
20.	Проктологічні	978	954	-2%
21.	Пологові	1540	1443	-6%
22.	Патологія вагітних	435	447	3%
23.	Гінекологія	1017	1224	20%
24.	Неврологія	2563	2721	6%
25.	Офтальмологія	1440	1286	-11%
26.	Педіатричні	194	188	-3%
27.	Реанімаційні дорослих	292	414	42%
28.	Реанімаційні дитячі	18	20	11%
Усього		21824	22503	3%

Примітка. Наведено за [48].

Щодо роботи поліклініки, відзначимо, що у 2021 р. кількість відвідувань становила 67396 відвідувань. Найбільша завантаженість спостерігалась на прийом кардіологів, гематологів, невропатологів, найменша завантаженість – прийом уролога, алерголога, нефролога, пульмонолога, судинного хірурга.

На сьогодні КНП «Хмельницька обласна лікарня» офіційно співпрацює із такими громадськими організаціями, як: онкологічним співтовариством Медичний клуб Vista-Mediclub та Подільською спілкою урологів.

Так, Медичний клуб Vista-Mediclub це онкологічне співтовариство, яке створене з метою забезпечення перемоги над раком на основі застосування сучасних методів діагностики, лікування і профілактики. Ця громадська організація є сучасною платформою для спілкування, «на якій досвідчені лікарі-онкологи діляться секретами лікування злоякісних новоутворень, що сприяє підвищенню кваліфікації молодих лікарів, і допомагає швидко і ефективно, разом з пацієнтом, боротися з раком» [48].

Цією громадською організацією розроблено спеціалізований медичний портал, на якому містяться інформаційні матеріали як для пацієнтів, які опинилися перед загрозою онкологічного захворювання, так і для фахівців, які займаються питаннями онкології, які бажають отримувати і ділитися новою інформацією про злоякісні новоутворення. Посилання на цей медичний портал розміщено на офіційному сайті КНП «ХОЛ». Інформація, яка міститься на інформаційному порталі громадської організації дають змогу відвідувачам «...дізнатися більше про онкологічну допомогу пацієнтам при раковій патології, методах профілактики онкологічних хвороб, а в разі захворювання наш сайт здатний надати підтримку в боротьбі з недугою і сприяти вирішенню проблеми. Сайт Vista-Mediclub допомагає розібратися, що таке хіміотерапія і яку роль вона відіграє в боротьбі проти раку та отримати рекомендації провідних фахівців з режиму дня та харчування, відчутти психологічну підтримку, знайти спеціалізовану клініку і записатися на прийом до лікаря, поділитися своєю історією боротьби» [48].

Іншою громадською організацією із якою налагоджено співпрацю КНП «ХОЛ» є ГО «Подільська спілка урологів». Ця громадська організація є «юридичною особою, місцевою громадською організацією, яка об'єднує на основі єдності інтересів та за професійною ознакою громадян України – лікарів-урологів, лікарів суміжних професій, а також спеціалістів з інших галузей знань, чия професійна діяльність пов'язана з проблемами урології» [48]. Статутом цієї громадської організації мету діяльності визначено як «...задоволення та захист соціальних, економічних, творчих, вікових та інших спільних інтересів своїх членів; сприяння професійній та науковій діяльності спеціалістів урологічного профілю, спрямованої на поліпшення рівня вітчизняної урологічної науки та практики» [48]. Діяльність організації спрямована на забезпечення удосконалення організації управління урологічної служби, вироблення підходів щодо використання сучасних форм і методів надання урологічної допомоги, а також проведення просвітницької інформаційної діяльності щодо популяризації досягнень урологічної науки та досвіду роботи урологічних установ. Ця громадська організація спільно із медичними фахівцями обласної лікарні забезпечують впровадження пріоритетних напрямків наукових досліджень у сфері урології та суміжних спеціальностей у практику діяльності КНП «ХОЛ».

Також серед громадських організацій, які провадять активну діяльність у сфері охорони здоров'я Хмельницької області варто виокремити ГО «Хмельницька обласна Асоціація молодших медичних спеціалістів», Громадську організацію «Хмельницька обласна асоціація лікарів і провізорів» та ГО «Правовий захист професійної діяльності та соціальної гарантії медиків та фармацевтів «Моноліт».

2.3. Аналіз стейкхолдерської взаємодії при формуванні політики у сфері охорони здоров'я регіону

Вкрай актуальною проблемою є якість медичних послуг, яку можна розцінювати як мету, так і критерій, що характеризує результати діяльності всієї системи охорони здоров'я, починаючи від закладу охорони здоров'я, який надає медичні послуги і завершуючи Міністерство охорони здоров'я, яке формує політику у цій сфері. Забезпечення якості може бути результатом ефективної взаємодії всіх суб'єктів формування публічної політики у цій сфері. Водночас якість медичних послуг значною мірою забезпечують формування людського капіталу країни, обумовлюють якість життя населення та відповідно досягнення Цілей сталого розвитку в частині здоров'я населення (ціль 3 «Гарне здоров'я»).

Саме роль стейкхолдерів можна вважати надзвичайно вагомою у сфері охорони здоров'я. Це обумовлено як специфікою сфери охорони здоров'я, так і особливостями інституційного середовища, для якого домінуючим є соціальний ефект.

Вказане потребує проведення детального стейкхолдерського аналізу щодо формування та реалізації політики у сфері охорони здоров'я у Хмельницькій області.

В рамках даного аналізу варто зауважити, що на сьогодні існують певні проблемні моменти в частині інституційного забезпечення. Так, сьогодні, науковці та практики з питань публічного управління у сфері охорони здоров'я виокремлюють такі проблеми, як: «...переважно формальний характер ліцензування та акредитації в Україні, що не призводить до значних позитивних зрушень, а населення країни у переважній більшості незадоволена станом системи охорони здоров'я» [2,С.9]. Також, серед проблем виокремлюють: «відсутності ефективно діючої системи управління та взаємодії із зацікавленими сторонами, недосконалість запроваджених механізмів регулювання якості медичної допомоги в Україні, відсутність науково обґрунтованої вітчизняної системи управління якістю в галузі охорони здоров'я, як і підходів до її розробки, впровадження і підтримки механізмів взаємодії зі споживачами послуг на різних рівнях управління, обумовила

необхідність дослідження впливу ролі стейкхолдерів на управління якістю ЗОЗ» [2].

Відповідно питання взаємодії зі зацікавленими сторонами (стейкхолдерами) в системі охорони здоров'я є важливими в контексті поліпшення сфери охорони здоров'я в Україні. Так, вивчаючи проблематику взаємодії зацікавлених сторін щодо формування публічної політики та забезпечення ефективного функціонування системи охорони здоров'я на регіональному рівні виокремимо основних стейкхолдерів у цій сфері. До них віднесемо: державні інституції, що працюють у сфері охорони здоров'я (МОЗ, співробітники НСЗУ (відділ аналізу даних), співробітники НСЗУ (інші відділи), лікарі, органи місцевого самоврядування, обласні/районні державні адміністрації та ради, департаменти охорони здоров'я, що є їх структурним елементом), інституції громадянського суспільства (Громадські організації, пацієнтські організації, благодійні фонди, пацієнти/громадськість, засоби масової інформації), бізнес-структури, аптеки, Міжнародні організації, що працюють у сфері протидії корупції МВФ та наукові інституції.

Варто зазначити, що різні групи зацікавлених суб'єктів мають різні цільові орієнтири та відіграють різну роль у формуванні публічної політики у сфері охорони здоров'я. Так, зокрема державні установи та організації забезпечують формування ефективної стратегії в сфері охорони здоров'я, розробку та прийняття законодавчих норм, фінансування системи. Медичні працівники зацікавлені у формуванні комфортних умов праці, навчанні та розвитку, а також створенні системи мотивації, що враховує їхні професійні потреби. Водночас, споживачі медичних послуг мають право на високу якість та безпеку лікування та доручення до процес прийняття рішень, що може покращити якість послуг та задоволення пацієнтів. Щодо громадських організацій, то їхні інтереси можна звести до створення механізмів для активної участі у формуванні політики охорони здоров'я та організації проведення публічних інформаційних кампаній щодо прав та обов'язків громадян у сфері

охорони здоров'я, та ін. Інформацію, необхідну кожній групі стейкхолдерів та мету її використання наведено в табл.2.3.

Таблиця 2.3

Основні стейкхолдери та їхні ціннісні орієнтири щодо формування публічної політики у сфері охорони здоров'я

№ з/п	Стейкхолдер	Інформація, що цікавить	Цілі використання даних
1	2	3	4
1	Державні організації, що працюють у сфері охорони здоров'я		
1.1	МОЗ	Інформація щодо стану охорони здоров'я в цілому	Формування політики у галузі охорони здоров'я, відповідає за реалізацію реформи, за інформування громадськості. Координація діяльності НСЗУ
1.2	Співробітники НСЗУ (відділ аналізу даних)	Інформація щодо стану охорони здоров'я в цілому	Використання для підвищення підзвітності та прозорості роботи НСЗУ, інформування населення щодо перебігу медреформи, спрощення доступу до інформації та послуг у сфері охорони здоров'я.
1.3	Співробітники НСЗУ (інші відділи)	Інформація щодо стану охорони здоров'я в цілому	Співпраця із відділом аналізу даних для спільного вирішення питань відкриття даних та інших питань.
1.4	Лікарі	Інформація щодо кількості підписаних декларацій, переказу коштів НСЗУ медичним закладам, електронних рецептів, електронних направлень, залишків ліків у лікарнях	Контроль залишків ліків у лікарнях, відстеження інформації щодо переказу коштів НСЗУ медичним закладам, відслідковують кількість підписаних декларацій із пацієнтами
1.5	Місцева влада Обласні/районні державні адміністрації та ради	Інформація щодо коштів, переказаних НСЗУ закладам охорони здоров'я; перелік закладів охорони здоров'я, що уклали договори з НСЗУ; кількість виписаних і отриманих електронних рецептів; підписання декларацій із лікарями	Інформування населення областей, районів, населених пунктів про перебіг медичної реформи та можливостей для громадян щодо використання послуг охорони здоров'я, прав та обов'язків громадян
2	Громадськість		
2.1	Громадські організації, пацієнтські організації, благодійні фонди	Інформація щодо безпосередньої допомоги пацієнтам — наявність лікарських засобів у лікарнях, реімбурсація, закупівлі ліків за кошти держбюджету	Для пошуку необхідної інформації; у випадку відсутності інформації надсилають запити до відповідних органів чи допомагають пацієнтам та іншим зацікавленим сторонам створити такі запити; беруть участь у створенні сервісів для допомоги пацієнтам, для спрощення пошуку необхідної інформації; розкривають корупційні схеми.
2.2.	Пацієнти/громадськість	Інформація щодо ЗОЗ та аптек, які уклали договір із НСЗУ, місць надання ПМД, пошуку лікарів, коштів, що були переказані лікарням, кількості декларацій, які лікар підписав із пацієнтами тощо.	Використання для вибору сімейного лікаря, пошуку місць надання ПМД, пошуку аптек, що долучені до програми «Доступні ліки», перевірки наявності ліків, що підлягають реімбурсації тощо

Примітка. Побудовано автором на основі [17].

Інтерпритуючи вплив стейкхолдерської взаємодії щодо закладу охорони здоров'я можна виокремити основних зацікавлених суб'єктів та оцінити типи взаємодії між ними та їхній вплив на функціонування цього закладу.

Форми взаємодії КНП «Хмельницька обласна лікарня» із основними стейкхолдерами

№ з/п	Стейкхолдер	Форма взаємодії	Результат взаємодії
1	Інституції державного управління, а саме: Верховна Рада, Міністерство охорони здоров'я, Національна служба здоров'я України	Оптимізація	Інформування, контроль за дотриманням законодавства
2	Хмельницька обласна військова адміністрація	Інформування	Надання комплексної інформації щодо діяльності закладу ОЗ
3	Громадяни та їх об'єднання	Залучення	Розширення форм участі місцевого населення в контролі якості послуг
4	Постачальники, партнери	Постачання	Удосконалення логістичних послуг, запровадження інновацій
5	Інші медичні заклади, які функціонують на території Хмельницької області	Конкуренція	Дослідження ринку медичних послуг, підвищення конкурентоспроможності
6	Кадровий потенціал ЗОЗ	Розвиток	Мотивація, стимулювання, підвищення кваліфікації
7	Пацієнти	Задоволення потреб	Моніторинг якості, розширення кола послуг

Примітка. Побудовано автором.

Перечислені стейкхолдери здійснюють різний вплив на функціонування закладу охорони здоров'я. Для наочного представлення впливу стейкхолдерів сформуємо матрицю взаємодії із зацікавленими сторонами. Критеріями оцінювання вектор «якість-взаємодія». В межах ранжування стейкхолдерів можна виокремити такі їхні групи, як: пасивні та дискреційні, які знаходяться в зоні трансформації взаємодії і для них важливо виявляти їхні змінені вимоги та очікування. Залежні, вимогливі та домінуючі стейкхолдери потрапляють до зони управління якістю діяльності закладу ОЗ. Взаємодія та комунікація з ними можуть значно впливати на покращення якості. Стейкхолдери, що забезпечують контроль належать до квадрантів небезпечного та визначного. Щодо пасивних та дискреційних стейкхолдерів важливо систематично моніторити їхні змінені вимоги. Щодо типу, який є домінуючим, де важлива

впливовість та низька інтенсивність взаємодії, що орієнтується на обмежене інформування лише щодо офіційної інформації. Групування стейкхолдерів за критерієм «якість-вплив» подано у формі матриці (рис.2.4), на якій у квадранті стейкхолдерам відповідає порядковий номер із табл. 2.4.

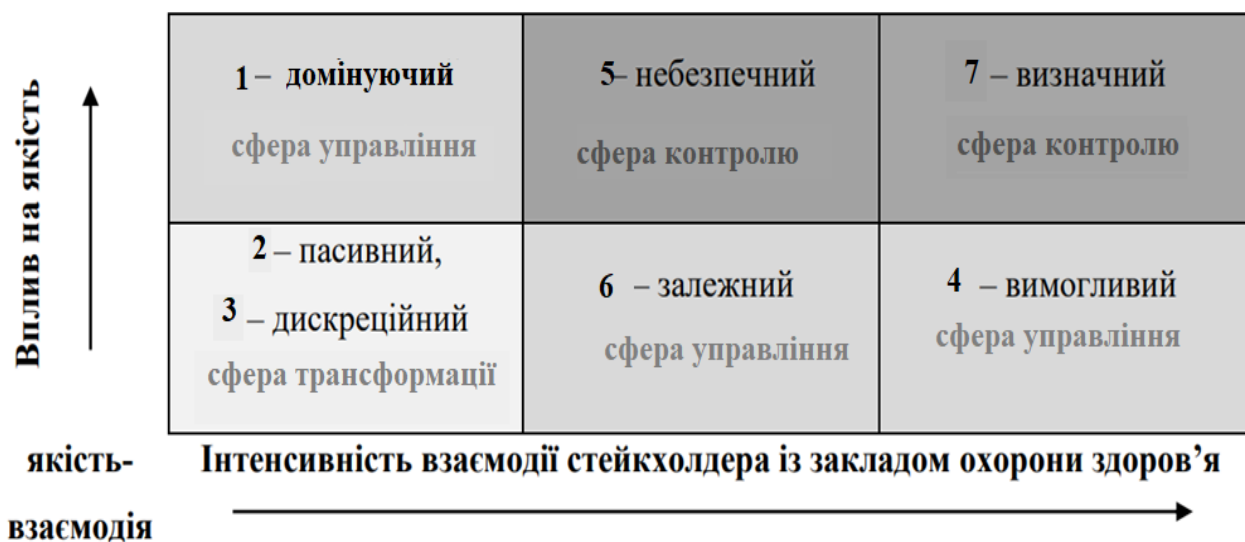

Рис. 2.4. Матриця взаємодії КНП «Хмельницька обласна лікарня»

Примітка. Адаптовано автором на основі [2].

Формування такої матриці може сприяти не тільки виявленню та управлінню очікуваннями стейкхолдерів, але й покращити загальну якість функціональної діяльності закладу охорони здоров'я. Матриця може слугувати основою для постійного аналізу та вдосконалення взаємодії з різними стейкхолдерами для поліпшення якості послуг та задоволення їхніх очікувань. Важливо враховувати індивідуальні особливості кожного стейкхолдера та адаптувати стратегії взаємодії відповідно до їхніх потреб.

Висновки до розділу 2

Аналіз взаємодії органу влади з громадськими організаціями у цій роботі проведемо щодо реалізації політики в галузі охорони здоров'я на

території Хмельницької області. Вирішення проблем в охороні здоров'я в умовах воєнного стану потребують налагодження ефективної взаємодії між основними її суб'єктами, що представляють як владні інституції, так і громадські організації. Для аналізу взаємодії у кваліфікаційній роботі обрано основних стейкхолдерів у цій сфері з огляду на їх вплив на формування політики у формі охорони здоров'я, а саме: Департамент охорони здоров'я Хмельницької обласної державної адміністрації, КНП «Хмельницька обласна лікарня» Хмельницької обласної ради та громадські організації, які діють на території регіону та провадять активну діяльність у сфері охорони здоров'я. основними формами взаємодії органу публічної влади із інститутами громадянського суспільства, в першу чергу громадськими організаціями є інформування, консультації, партнерство (співробітництво) та залучення до прийняття рішень. інформаційним ресурсом щодо стану та тенденцій у сфері охорони здоров'я у Хмельницькій області є офіційний сайт Департаменту охорони здоров'я. При департаменті створено громадську раду, до складу якої можуть бути обрані представники громадських організацій. На даний час цей КНП «ХОЛ» є сучасним медичним та науковим закладом. Результативність взаємодії закладу охорони здоров'я із споживачами послуг у роботі оцінено на основі показників функціонування медичного закладу. На сьогодні КНП «Хмельницька обласна лікарня» офіційно співпрацює із такими громадськими організаціями, як: онкологічним співтовариством Медичний клуб Vista-Mediclub та Подільською спілкою урологів. Також серед громадських організацій, які провадять активну діяльність у сфері охорони здоров'я Хмельницької області варто виокремити ГО «Хмельницька обласна Асоціація молодших медичних спеціалістів», Громадську організацію «Хмельницька обласна асоціація лікарів і провізорів» та ГО «Правовий захист професійної діяльності та соціальної гарантії медиків та фармацевтів «Моноліт». У роботі проведено стейкхолдерський аналіз щодо формування та реалізації політики у сфері охорони здоров'я у Хмельницькій області та проведено групування стейкхолдерів КНП «Хмельницької обласної лікарні» за взаємодією та впливом на якість медичних послуг.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У РОЗРОБЦІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я РЕГІОНУ

3.1. Активізація взаємодії владних інституцій та громадянських організацій у сфері охорони здоров'я

Формування конструктивної взаємодії органу державної влади та інституцій громадянського суспільства, зокрема громадських організацій, виступає передумовою формування ефективної політики у сфері охорони здоров'я. Тому, на сьогодні важливим є питання пошуку ефективних форм взаємодії, спрямованих на залучення потенціалу громадських організацій до управлінських процесів.

В цьому плані зауважимо, що взаємодія влади та інституцій громадянського суспільства має базуватись на засадах соціального партнерства, а в їхній основі лежати такі принципи, як:

- по-перше, балансу інтересів, суть якого можна звести до забезпечення оптимальної взаємодії між державними інтересами та інтересами інститутів громадянського суспільства й формування конструктивного співвідношення при вирішенні соціальних питань;

- по-друге, надання рівних можливостей, що полягає у створенні правового поля з гарантіями для забезпечення рівних можливостей у діяльності громадянського суспільства та забезпеченні прозорого механізму конкуренції;

- по-третє, взаємовідповідальності та звітності, що передбачає залучення громадянського суспільства та органів влади до взаємовідповідальності й розробки механізмів громадського контролю і звітування про діяльність та витрати коштів;

- по-четверте, інформаційної відкритості, в рамках реалізації якого має бути забезпечено прозорість, гласність і доступ з одного боку громадських

організацій до офіційної інформації, а з іншого – органів влади до надання достовірної інформації громадськості.

Дотримання перелічених принципів дозволить забезпечити ефективну взаємодію та сприятиме формуванню активного діалогу із інституціями громадянського суспільства щодо завдань і обов'язків органів влади, та прийнятих рішень формування доступних комунікаційних каналів та активізації стейкхолдерської співпраці щодо вирішення суспільно значущих проблеми щодо здоров'я населення.

Зростання кількості приватних установ, закладів та підприємств у сфері охорони здоров'я, а також підвищення якості та обсягів медичної допомоги, виробництва медикаментів та інших товарів для забезпечення здоров'я, вимагають постійної уваги від органів публічної влади та налагодження взаємодії з громадськими організаціями.

Важливо зауважити, що для формування максимально ефективної співпраці з боку держави має бути мінімальний контроль за інституціями громадянського суспільства. І тому, вважаємо, що питання мінімізації контролю та підтримка розвитку співробітництва мають бути визначеним на законодавчому рівні та прописаними у законодавчих актах.

Вважаємо активізацію взаємодії органів державної влади та громадських організацій у сфері охорони здоров'я запорукою забезпечення ефективного функціонування цього сектору національної економіки та важливим інструментом підвищення та моніторингу якості медичних послуг.

Удосконалення взаємодії між громадськими організаціями та органами влади у сфері охорони здоров'я може охоплювати такі напрями як:

- 1) створення системи захисту прав споживачів медичних послуг за рахунок розвитку громадських організацій, спрямованих на захист прав та інтересів пацієнтів та розробку механізмів залучення громадськості до оцінки якості та доступності медичних послуг;

- 2) активізація громадських організацій у процесі формування публічної політики може бути забезпечена за рахунок забезпечення прозорості

та відкритості у розробці стратегій та реформ в охороні здоров'я та організації регулярного діалогу між представниками громадянського суспільства та влади щодо ключових аспектів системи охорони здоров'я;

3) оптимізація нормативно-правових актів та програмно-планових документів, на основі врахування поглядів громадських організацій при розробці та оновленні нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я та залучення та залучення експертів з громадянського суспільства для аналізу ефективності та життєздатності державних програм;

4) раціоналізація ресурсовикористання громадських організацій, що можна досягти за рахунок навчання та розвиток громадських організацій для збільшення їхнього впливу на формування політики в галузі охорони здоров'я та створення механізмів для обміну досвідом та ресурсами між громадськими організаціями для оптимального використання їхнього потенціалу;

5) публічні консультації та обговорення, а саме організація публічних обговорень та громадських слухань для визначення пріоритетів у сфері охорони здоров'я та забезпечення доступу громадян до інформації та рішень, що стосуються охорони здоров'я.

Вказані заходи сприятимуть активізації громадських організацій у формуванні публічної політики в сфері охорони здоров'я як на регіональному рівні, так і на рівні країни в цілому. Водночас, взаємодія органів публічної влади і громадянського суспільства виступає передумовою реформування та розвитку системи охорони здоров'я в цілому. Саме співпраця між інститутами громадянського суспільства та публічної влади може суттєво впливати на якісну підготовку та впровадження заходів щодо розвитку охорони здоров'я. Ефективна взаємодія потребує від представників і владного і громадського секторів гнучких підходів та використання різних форматів співпраці. В рамках такої співпраці можуть реалізуватись різні проекти, що орієнтовані як на конкретну проблему, так і на базі національних комунікаційних платформ. У цьому плані важливо забезпечити дотриматись принципу відкритості та проактивності у комунікаціях із громадським сектором. При цьому,

громадським організаціям варто мати стратегічне бачення своєї діяльності, зокрема мати чітко сформовану місію, цілі, завдання та інструменти для їхнього досягнення. Також повинно бути чітке розуміння суб'єктами взаємодії результату, який повинен бути досягнутим в результаті співпраці, яка має базуватись на взаємній довірі, відкритості та конструктивній критиці.

На сьогодні, у публічному управлінні відсутня методологія організації діяльності громадських інституцій та відсутній належний правовий супровід питань взаємодії. Також з огляду на слабкі комунікаційні зв'язки громадських організацій із структурами влади за вертикальним принципом не дозволяє організаціям в повній мірі використовувати свій потенціал.

Основними засобами активізації взаємодії органів публічної влади та громадських організацій може бути навчання та розвиток представників громадських організацій, посилення взаємозв'язків, формування методології, юридичний супровід, фінансова підтримка та безпосередньо партнерство і співпраця. Пропоновані інструменти охарактеризовані на рис.3.1.

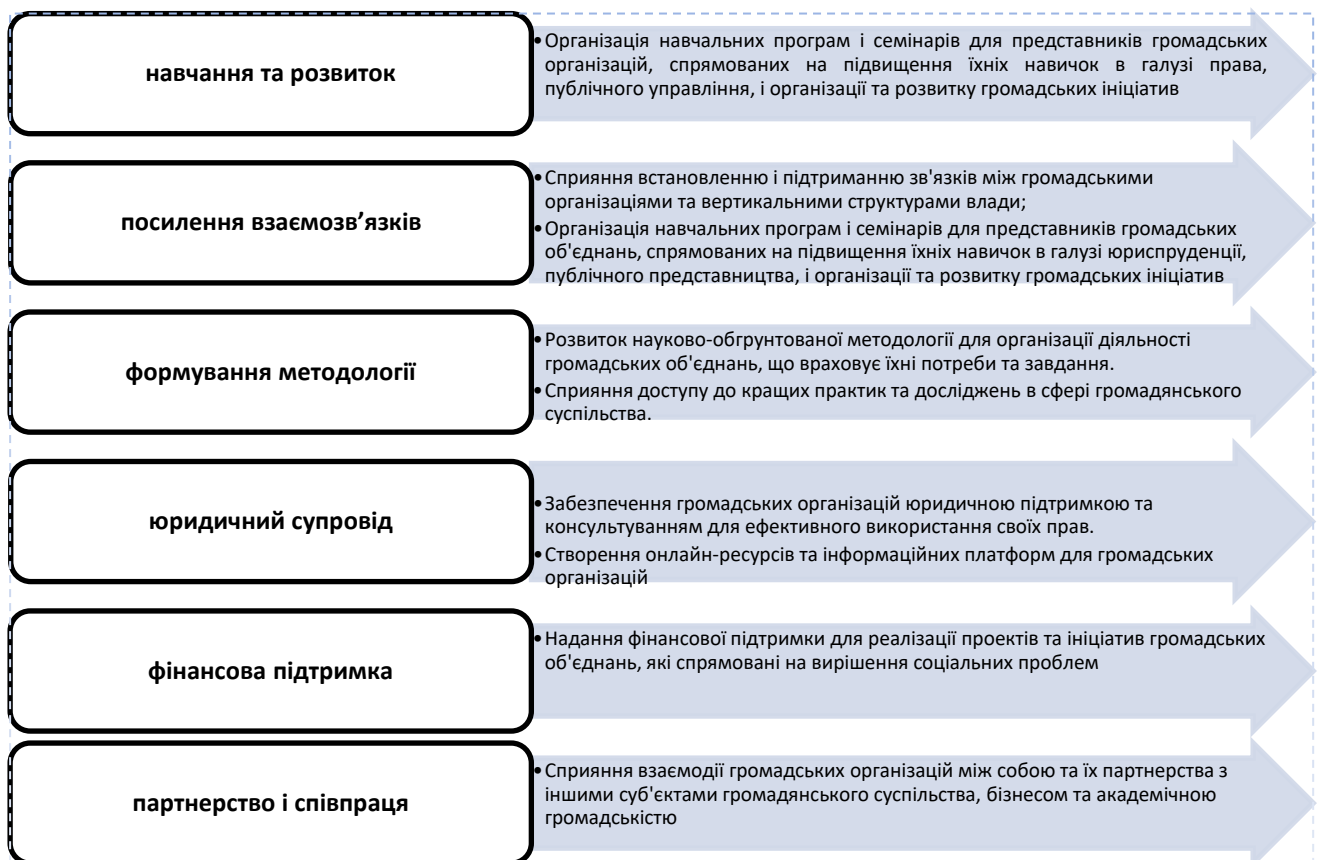

Рис.3.1. Інструменти взаємодії органу публічної влади та громадських організацій у сфері охорони здоров'я

Примітка. Побудовано автором.

Перспективною формою співпраці у сфері охорони здоров'я вбачаємо створення формалізованих організаційних структур із представників як різних громадських організацій, так і владних інституцій. Такими формуваннями можуть виступати громадські ради, які можуть виступати у ролі консультативного або дорадчого органу при органах влади або закладів охорони здоров'я. Такі структури можуть створюватись на різних ієрархічних рівнях управління у сфері охорони здоров'я. На регіональному рівні можуть бути створені громадські ради, а саме обласні, які співпрацюватимуть із департаментом охорони здоров'я, на рівні міст - громадські ради, які будуть тісно співпрацювати з міським управлінням охорони здоров'я; на рівні територіальних громад - громадська рада, яка співпрацюватиме із закладами охорони здоров'я та управліннями охорони здоров'я ОМС (рис.3.2).

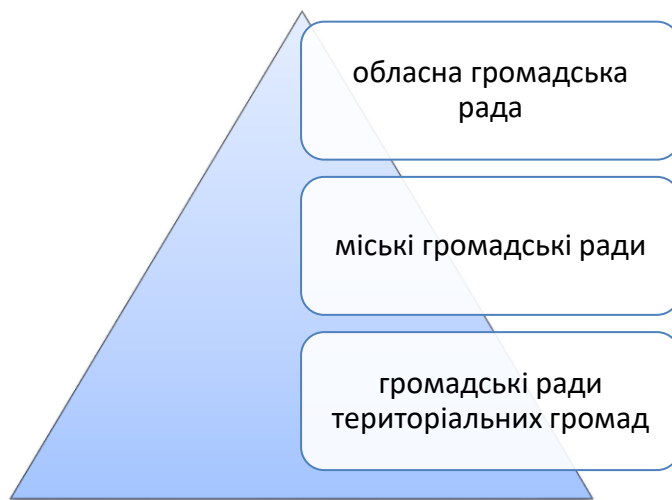

Рис.3.2. Ієрархічна структура громадських рад у сфері охорони здоров'я регіону

Примітка. Побудовано автором.

Членами громадської ради мають бути делеговані представники громадських організацій, представники органу публічної влади у цій сфері, працівники закладів охорони здоров'я. Зауважимо, що на сьогодні створена громадська рада при ОВА, яка є «тимчасовим консультативно-дорадчим органом, утвореним для сприяння участі громадськості у формуванні та

реалізації регіональної політики» [37]. Аналогічні пропонується створювати на рівні департаменту ОЗ

Вказане забезпечить формування системи сприяння громадських організацій управлінню охороною здоров'я. Такі організаційні утворення можуть приймати активну участь у процесі прийняття управлінських рішень з питань формування політики у сфері охорони здоров'я, надання медичної допомоги та медичного страхування, щодо діяльності установ, закладів, підприємств недержавної форми власності щодо пропозиції про припинення їх діяльності внаслідок відомих їм порушень та при наявності для цього фактичних підстав. Наявність консультативно-дорадчої структури має забезпечувати підвищення ефективності діяльності у сфері охорони здоров'я, формує її здатність реагувати на різноманітні виклики, з якими сьогодні стикаються системи охорони здоров'я, в першу чергу демографічні зміни, включаючи старіння, міграцію та зміну гендерних ролей; епідеміологічні зміни, такі як зростання хронічних та неінфекційних захворювань, а також постійну загрозу спалахів інфекційних захворювань. Іншим аспектом діяльності таких інституцій може бути виконання функції громадського контролю у сфері охорони здоров'я. при цьому, громадський контроль може проводитись як громадськими радами, так і окремими громадськими організаціями, які є фахівцями у відповідній сфері. З огляду на фаховість таких організацій, вони можуть проводити аналітичні моніторингові дослідження діяльності об'єктів громадського контролю «шляхом накопичення матеріалів та аналізу результатів їх поточної діяльності, вивчення загальновідомих фактів або звернень фізичних чи юридичних осіб з питань, що можуть бути предметом громадського контролю» [3], за результатами яких можуть формуватися пропозиції щодо удосконалення діяльності об'єкта громадського контролю.

Інформування громадськості про їхню діяльність може проводитись через ЗМІ та охоплювати коло питань щодо діяльності медичних установ різного профілю, закладів, підприємств усіх форм власності та їхнього впливу на показники здоров'я населення.

3.2. Використання технологій краудсорсингу та краудфандингу у процесі взаємодії КНП «Хмельницька обласна лікарня» із громадськими організаціями

У умовах обмежених фінансових ресурсів постійного дефіциту у фінансуванні медичної галузі, важливим напрямом взаємодії органів публічної влади, закладів охорони здоров'я та громадських організацій виступає пошук нових джерел та інструментів фінансування. Діджиталізація суспільного життя дозволяє використовувати сучасні фінансові інструменти. Такими інструментами вбачаємо використання технологій краудсорсингу та краудфандингу у процесі взаємодії КНП «Хмельницька обласна лікарня» із інституціями громадянського суспільства. Застосування краудсорсингу та краудфандингу вирішує ряд важливих завдань для населення та органів влади та громадських організацій, таких як залучення інституцій громадянського суспільства до прийняття управлінських рішень, участь громадян у розробці ключових краудпроектів, ідентифікація талановитих груп та індивідів, підвищення лояльності до діяльності публічних органів, створення гнучких та інноваційних комунікацій, підвищення конкурентоспроможності територій і поліпшення якості життя населення.

Використання краудсорсингу технічно здійснюється за допомогою соціальних мереж або відповідних спеціалізованих діалогових інтернет-майданчиків. Він є «специфічною технологією управління соціально – економічним розвитком регіону, що дозволяє забезпечити залучення інвестицій у регіональний розвиток, розробку соціально – економічних стратегій розвитку регіону, створення нових робочих місць» [6, С.73]. Варто зауважити, що ця технологія використовується для реалізації соціально значущих проектів.

Органи публічної влади використовують краудсорсинг через створення онлайн-платформ для взаємодії між громадянським суспільством і владними інститутами. Це сприяє активному діалогу, розширює можливості участі громадян, та включає їх в управління для поліпшення якості життя населення.

Громадяни, експертні групи і громадські організації можуть ефективно та оперативно реагувати на різноманітні соціально-економічні виклики та розробляти нові підходи до вирішення проблем.

Використання краудсорсингу у медицині дозволить отримати такі переваги, як:

1. Можливість залучити велику кількість потенційних виконавців для пошуку рішення завдання, що дозволяє досягти широкого охоплення за менших витрат порівняно з тендерами.
2. Участь громадян у виконанні завдань сприяє обміну ідеями, обговоренню результатів, що робить їх мотивованими та цінним активом.
3. Можливість отримати велику кількість варіантів вирішення завдань від людей із різних галузей, що дозволяє замовнику вибрати оптимальний рішення серед сотень чи тисяч пропозицій.
4. Громади, які фінансуються з дотацій, можуть отримати безкоштовну допомогу через краудсорсинг та залучення громадян до реалізації проєктів.
5. Більшість проєктів має жорсткі обмежені терміни, що дозволяє уникнути затягування робіт і встановити чіткі часові рамки.
6. Краудсорсинг пропонує ряд переваг, включаючи економію ресурсів, швидкість виконання завдань, доступність для широкої аудиторії, структурованість процесів і участь за добровільними засадами.

Недоліки краудсорсингу полягають у обмеженій доцільності ідей в окремих випадках, непередбачуваності результату, можливості витоку інформації, наявності недобросовісних учасників, ризику шахрайства в Інтернеті, а також в організаційній непередбачуваності.

Стосовно крауддандингу відмітимо, ця форма фінансування передбачає наступне: «представники громадянського суспільства співпрацюють і на добровільній основі об'єднують свої кошти разом через спеціальні платформи у мережі Інтернет, аби фінансово підтримати працю та зусилля інших людей, а саме реалізацію проєктів, стартапів, впровадження інновацій тощо» [33].

За своєю сутністю він є сучасним методом фінансування, який має практичне застосування.

Використання такого інструментарію КНП «Хмельницькою обласною лікарнею» потребує об'єднання знань багатьох зацікавлених людей, як правило, у мережі Інтернет для залучення фінансових ресурсів від створення спільного інтелектуального продукту.

Суб'єктами краудфандингу є донори, які готові надати власні кошти для реалізації певних проєктів чи стартапів. Тоді як об'єктами його можуть бути реципієнти, які потребують фінансування.

Процес краудфандингу відбувається на спеціальних Інтернет-платформах, де створюється детальний опис проєкту чи потреби у фінансуванні. Доступ до таких платформ мають як інвестори, так і реципієнти, що дозволяє говорити про відкритість механізму його застосування та додаткові переваги для всіх його учасників.

Майданчиком для краудфандингу є спеціалізовані інтернет-платформи, тобто «...спеціально розроблена платформа у мережі Інтернет, яка дає можливість збирати, обробляти, зберігати та передавати значні обсяги даних, грошових коштів, які надходять від інвесторів, дані якої відіграють роль посередника в укладанні договорів між інвесторами та розробниками проєктів» [38]. Найбільшими з них є «...Kickstarter, IndieGoGo, Boomerang, RocketHub, ArtistShare» [47;48] та ін.

Інструментарій функціонування платформи може передбачати попередній аналіз проєктів перед подачею на конкурс та усунення сумнівних із них, або ж навпаки виступати лише майданчиком для формування зв'язків компанії та інвесторів. Також можуть бути платформи, які виступають єдиними власниками частки інвесторів у профінансованому підприємстві.

Різновидами краунтфандингу є: «...краудфандинг із нефінансовою винагородою та фінансовою винагородою, або краудінвестинг, основною характеристикою якого є наявність фінансової винагороди, яку отримує спонсор

(у цьому випадку — вже інвестор) в обмін на свою підтримку» [11,С.35] (рис.3.3.).

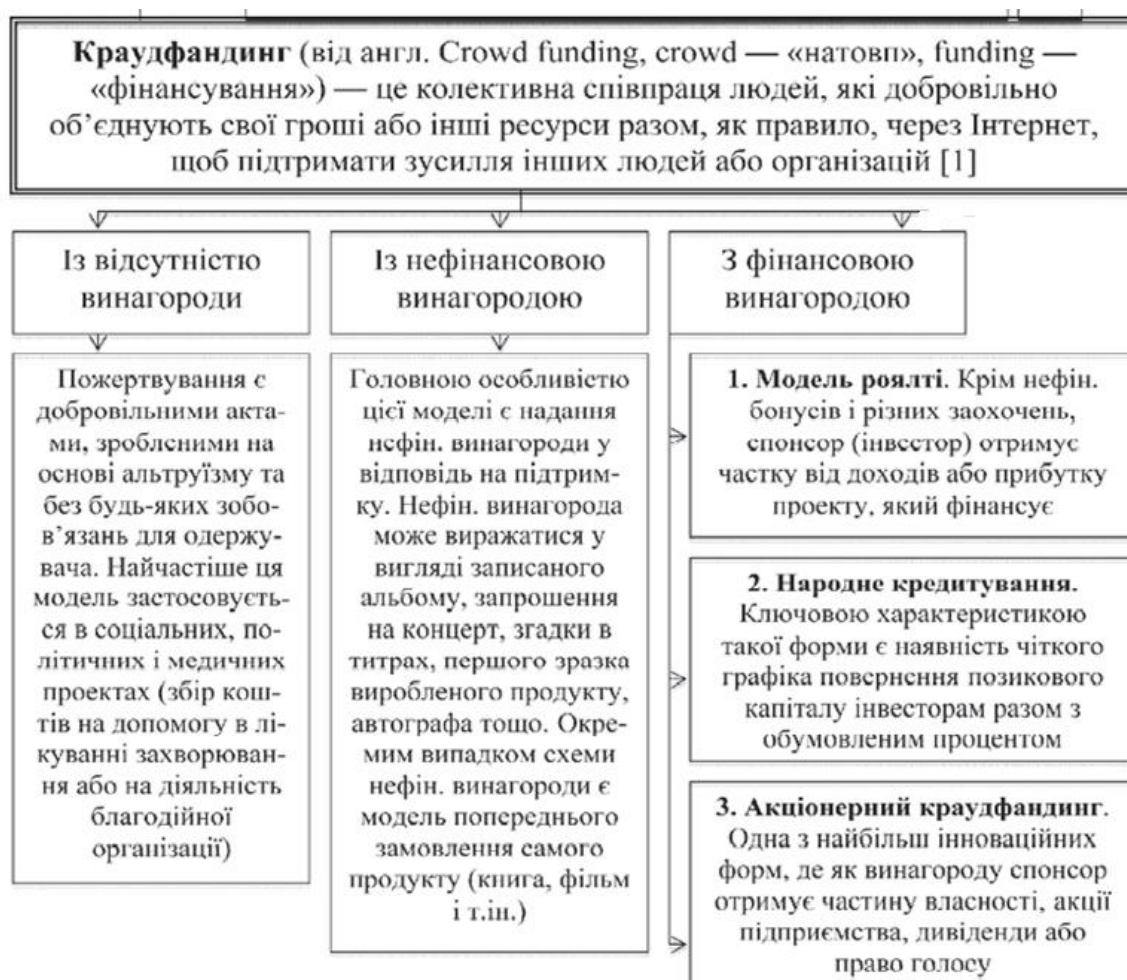

Рис.3.3. Види краудфандингу у фінансуванні проєктів ЗОЗ та громадськості

Примітка. Адаптовано автором на основі [11]

Так, платформа KickStarter, яка розпочала свою роботу в 2009 р., станом на 2022 р., вже успішно фінансувала 218 561 проєктів різних категорій у різних [країнах світу, які були представлені на цьому ресурсі. Інша міжнародна платформа «Indiegogo, що заснована у 2008 році, зосереджена на підтримці інновацій у галузі освіти, охорони здоров'я, фітнесу, харчування, подорожей, енергетики та зелених технологій, а також громадських та неприбуткових проєктів. На цій платформі існує можливість безкоштовного розміщення соціально-значущих проєктів, спрямованих на вирішення суспільних проблем» [57]. Першою в Україні цифровою платформою з краудфандингу є

«Спільнокошт», яка була запущена у 2012 році. З 2016 року активно з'являються локальні та тематичні краудфандингові платформи, такі як «Моє Місто» та платформа освітніх проєктів «GO Fund». Вітчизняні краудплатформи, в основному, спрямовані на місцевий ринок та отримують популярність в різних сферах суспільного життя. Найбільші краудфандингові вітчизняні платформи подамо у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Найбільш поширені вітчизняні краудфандингові платформи

№ з/п	Назва	Опис платформи
1	2	3
1.	Моє місто	локальна краудфандингова платформа, яка була створена в Одесі у серпні 2015 року, для покращення рівня життя громадян та реалізації місцевих соціальних проєктів у таких містах, як Харків, Одеса, Дніпро. За час свого функціонування на платформі було зібрано понад 3,5 млн. грн. та успішно профінансовано 101 проєкт.
2.	Спільнокошт	є однією з найбільш успішних краудфандингових платформ в Україні, яка була створена у 2012 році онлайн-майданчиком bigggidea.com. з метою обміну ідеями між ініціативними людьми, власне тому й називається «Big Idea». На платформі розміщують проєкти у сфері охорони здоров'я, освіти, літератури, спорту, музики, науки, професійних подорожей та журналістики. За допомогою даної платформи люди в основному фінансують проведення фестивалів, громадське телебачення, радіо, документальні та медичні проєкти, міські інновації.
3.	dobro.ua	2011 році було створено Міжнародний Благодійний Фонд «Українська Біржа Благодійності», який у 2020 року здійснив повне оновлення найбільшої благодійної он-лайн-платформи України, яка стала називатися dobro.ua. На платформі протягом тривалих років роботи було зібрано близько 449 млн. грн. та підтримано майже 6 000 проєктів. На сайті можна відслідковувати хід збору коштів на соціальні проєкти у різних сферах життя: від медицини, освіти, культури, екології до підтримки ініціатив місцевих громад.
4.	GoFundEd	створений громадською організацією Центр інноваційної освіти «Про. Світ». Платформа створена для реалізації освітніх ідей. Авторами проєктів здебільшовиступають вчителі, учні та громадські активісти. GoFundEd з 2016 року надає шкільним командам менторську підтримку та супровід у впровадженні проєктів у школах, навчає співпраці, комунікації та прозорому фандрейзингу.
5.	Komubook	перша українська платформа краудпаблішингу, яка працює за принципом винагороди за внесок.
6.	Na-Starte	платформа створена одеською ІТ-компанією. Почала працювати з 1 лютого 2014 року. Її головною метою є розвиток культурних ідей та інновацій в Україні. На сьогодні налічується понад сотні проєктів, які були запущені на цій платформі, 15% із яких знайшли необхідні кошти, зібравши до 100 тисяч гривень.
7.	RazomGo	відносно нова платформа, яка була створена у 2018 році для залучення фінансування проєктів у різних сферах: освіта, спорт та здоров'я, мистецтво, ігри, дизайн тощо. Також дана платформа пропонує пройти спеціальне навчання, яке містить чек-листи і покрокові інструкції стосовно запуску проєкту та підтримку від куратора, який підкаже та допоможе виконати все якісно.
8.	StartEra	інноваційна краудфандингова платформа для розміщення й просування творчих, соціальних і технологічних проєктів, а також громадських ініціатив за фінансової підтримки тих, хто вболіває за розвиток і реалізацію інноваційних проєктів. Засновники: Національний університет «Львівська політехніка, Lviv Startup School, медіа-хаб «Твоє Місто». Платформа фокусується на соціально значимих проєктах та позиціонує себе як таку, що допомагає створити власний продукт без використання кредитів.

Примітка. Узагальнено на основі [47;48;51;52]

Варто зазначити, що краудфандиногові платформи можна використовувати як для алокації фінансових ресурсів із зовнішніх джерел

фінансування, так і для перевірки бізнес-ідеї на життєздатність та затребуваність на ринку. Також розміщення ідеї на таких платформах дозволяє вийти на іноземні ринки та може бути додатковим джерелом отримання додаткового доходу для реалізації проекту. Від 24 лютого 2022р. використання краудфандингових платформ в Україні набуває популярності, на яких проводиться збір коштів на фінансування проектів, спрямованих на подолання наслідків військових дій в Україні, в тому числі на допомогу військовим та мирним громадянам, які постраждали. Для участі у проекті потрібно подати заявку на платформі.

Так, КНП "ХОЛ" має можливість публікації власних проектів з метою залучення додаткових фінансових ресурсів для подальшого розвитку. Безпосередньо зокрема, цей заклад охорони здоров'я може активно брати участь у різних конкурсах та програмах грантів, приділяючи особливу увагу найбільш актуальним із них, як відображено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

**Перелік конкурсів та грантових програм, участь у яких може
прийняти КНП «ХОЛ»**

№ з/п	Назва програми	Мета та пріоритетні напрями	Розмір гранту
1	Грантова програма "Посилення спроможності медичної спільноти для ефективної діяльності в рамках впровадження реформи ОЗ"	- покращення управління у секторі ОЗ; - сприяння трансформуванню моделі фінансування ОЗ; - зміцнення кадрового потенціалу сектору ОЗ; - підвищення прозорості, підзвітності системи охорони здоров'я та її чутливості до змін; - покращення системи надання послуг на всіх рівнях.	50 тис. дол.
2	Shelter Ukraine: благодійна підтримка ГО/БО, що допомагають переселенцям	підтримка соціальних ініціатив, які вирішують гуманітарні проблеми цивільного населення в умовах війни. Отримані кошти можуть бути витрачені виключно для підтримки цивільного населення України, зокрема: облаштування центрів перебування для ВПО, забезпечення продуктами харчуванням, медикаментами, товарами першої необхідності, засобами гігієни представників різних уразливих груп населення, що постраждали внаслідок військових дій	до 200 тис. грн
3	Конкурс проектів/пропозицій "Профілактика раку та інших неінфекційних захворювань (НІЗ) – вплив на детермінанти здоров'я" в межах Програми ЄС - "EU4 Health Programme (EU4H)"	метою цього заходу є доповнення реалізації спільних дій щодо "Профілактики раку та інших НІЗ – дії щодо детермінант здоров'я", які очолюють держави-члени, таким чином допомагаючи зменшити тягар раку та інших НІЗ, а також пов'язаних з ними факторів ризику, як на особистому та суспільному рівнях, підтримування інших ініціатив Союзу, які спрямовані на покращення громадського здоров'я, такі як стратегія "the Farm to Fork" та ініціатива "HealthyLifestyle4All", оскільки вони поділяють цілі сприяння сталому споживанню їжі та сприянню переходу до здорового, стійкого харчування та сприянню здоровому спосіб життя.	11 млн. євро
4	Конкурс проектів/пропозицій "Профілактика неінфекційних захворювань (НІЗ) – серцево-судинні захворювання, діабет та інші неінфекційні захворювання " в межах Програми ЄС - "EU4 Health Programme (EU4H)"	Метою цього заходу є зменшення тягара НІЗ та пов'язаних з ними факторів ризику, орієнтуючись на: а) серцево-судинні захворювання та діабет як на індивідуальному, так і на суспільному рівні, а саме шляхом підтримки політики проти НІЗ та відповідних дій, які здійснюються державами-членами; б) НІЗ, крім п'яти напрямків діяльності ініціативи «Здоровіші разом – Ініціатива EUNCD» та рак; такі як хронічні захворювання нирок і печінки, аутоімунні захворювання, захворювання опорно-рухового апарату тощо.	5 млн. євро -
5	"Конкурс пропозицій для підтримки розгортання другої когорти міжпрофільної програми навчання	Метою цього заходу є розширення охоплення впровадження першої когорти міжпрофільної програми навчання онкологічних захворювань шляхом залучення нових онкологічних центрів, а також додаткових слухачів та тренерів. Ця акція	7 млн. євро

Примітка. Узагальнено на основі [73;74]

Таким чином, використання технологій краундсорсингу та краундфаундингу можуть виступати інструментами отримання додаткових ресурсів КНП «ХОЛ» для реалізації проектів спільно із інститутами громадянського суспільства для отримання соціального ефекту.

Висновки до розділу 3

Формування конструктивної взаємодії органу державної влади та інституцій громадянського суспільства, зокрема громадських організацій, виступає передумовою формування ефективної політики у сфері охорони здоров'я. Тому, на сьогодні важливим є питання пошуку ефективних форм взаємодії, спрямованих на залучення потенціалу громадських організацій до управлінських процесів. Вважаємо активізацію взаємодії органів державної влади та громадських організацій у сфері охорони здоров'я запорукою забезпечення ефективного функціонування цього сектору національної економіки та важливим інструментом підвищення та моніторингу якості медичних послуг. Основними засобами активізації взаємодії органів публічної влади та громадських організацій може бути навчання та розвиток представників громадських організацій, посилення взаємозв'язків, формування методології, юридичний супровід, фінансова підтримка та безпосередньо партнерство і співпраця. Перспективною формою співпраці у сфері охорони здоров'я вбачаємо створення формалізованих організаційних структур із представників як різних громадських організацій, так і владних інституцій. Такими формуваннями можуть виступати громадські ради, які можуть виступати у ролі консультативного або дорадчого органу при органах влади або закладів охорони здоров'я.

У умовах обмежених фінансових ресурсів постійного дефіциту у фінансуванні медичної галузі, важливим напрямом взаємодії органів публічної влади, закладів охорони здоров'я та громадських організацій виступає пошук нових джерел та інструментів фінансування. Такими інструментами вбачаємо

використання технологій краундсорсингу та краудфандингу у процесі взаємодії КНП «Хмельницька обласна лікарня» із інституціями громадянського суспільства. Органи публічної влади використовують краудсорсинг та краудфандинг через створення онлайн-платформ для взаємодії між громадянським суспільством і владними інститутами. Це сприяє активному діалогу, розширює можливості участі громадян, та включає їх в управління для поліпшення якості життя населення. КНП "ХОЛ" має можливість публікації власних проектів з метою залучення додаткових фінансових ресурсів для подальшого розвитку. Безпосередньо зокрема, цей заклад охорони здоров'я може активно брати участь у різних конкурсах та програмах грантів

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дають змогу зробити наступні висновки:

Формування механізму взаємодії органу влади з громадськими організаціями є складним процесом, що потребує врахування аналізу особливостей взаємодії та неузгодженостей і проблемних моментів, що можуть призводити до конфліктних ситуацій між органами публічної влади і громадськими організаціями. Формування ефективної взаємодії на взаємовигідних умовах для всіх суб'єктів потребує вироблення дієвих важелів та інструментів, застосування яких дозволить максимально врахувати інтереси та потреби кожного суб'єкта взаємодії. На сьогодні, у публічному управлінні найбільш поширеними є такі форми взаємодії органів влади із громадськими організаціями, як: інформування, консультації, активна участь громадськості у виробленні та реалізації державної політики, партнерство. Питання взаємодії органу державної влади та громадських організацій може розглядатись на різних ієрархічних рівнях управління національною економікою (на рівні країни в цілому, на регіональному рівні, на рівні окремої територіальної громади чи адміністративно-територіальної одиниці), а також у розрізі окремих сфер діяльності, секторів чи видів економічної діяльності.

Фактично в умовах децентралізації інституту громадянського суспільства виступають активними учасниками суспільних явищ і процесів й мають право долучатись до вирішення різних питань місцевого значення.

Специфіка форм та методів оцінювання взаємодії органів влади та громадських організацій залежить від сфери їх становлення. На взаємодію органів влади та громадських організацій впливають різні інституційні передумови. Основними типами взаємодії органів влади та інститутів громадянського суспільства можуть бути такі як: внутрішня, зовнішня, консенсус, контроль, конкуренція.

Аналіз взаємодії органу влади з громадськими організаціями у цій роботі проведемо щодо реалізації політики в галузі охорони здоров'я на

території Хмельницької області. Вирішення проблем в охороні здоров'я в умовах воєнного стану потребують налагодження ефективної взаємодії між основними її суб'єктами, що представляють як владні інституції, так і громадські організації. Для аналізу взаємодії у кваліфікаційній роботі обрано основних стейкхолдерів у цій сфері з огляду на їх вплив на формування політики у формі охорони здоров'я, а саме: Департамент охорони здоров'я Хмельницької обласної державної адміністрації, КНП «Хмельницька обласна лікарня» Хмельницької обласної ради та громадські організації, які діють на території регіону та провадять активну діяльність у сфері охорони здоров'я. основними формами взаємодії органу публічної влади із інститутами громадянського суспільства, в першу чергу громадськими організаціями є інформування, консультації, партнерство (співробітництво) та залучення до прийняття рішень. інформаційним ресурсом щодо стану та тенденцій у сфері охорони здоров'я у Хмельницькій області є офіційний сайт Департаменту охорони здоров'я. При департаменті створено громадську раду, до складу якої можуть бути обрані представники громадських організацій. На даний час цей КНП «ХОЛ» є сучасним медичним та науковим закладом. Результативність взаємодії закладу охорони здоров'я із споживачами послуг у роботі оцінено на основі показників функціонування медичного закладу. На сьогодні КНП «Хмельницька обласна лікарня» офіційно співпрацює із такими громадськими організаціями, як: онкологічним співтовариством Медичний клуб Vista-Mediclub та Подільською спілкою урологів. Також серед громадських організацій, які провадять активну діяльність у сфері охорони здоров'я Хмельницької області варто виокремити ГО «Хмельницька обласна Асоціація молодших медичних спеціалістів», Громадську організацію «Хмельницька обласна асоціація лікарів і провізорів» та ГО «Правовий захист професійної діяльності та соціальної гарантії медиків та фармацевтів «Моноліт». У роботі проведено стейкхолдерський аналіз щодо формування та реалізації політики у сфері охорони здоров'я у Хмельницькій області та проведено групування стейкхолдерів КНП «Хмельницької обласної лікарні» за взаємодією та впливом на якість медичних послуг.

Формування конструктивної взаємодії органу державної влади та інституцій громадянського суспільства, зокрема громадських організацій, виступає передумовою формування ефективної політики у сфері охорони здоров'я. Тому, на сьогодні важливим є питання пошуку ефективних форм взаємодії, спрямованих на залучення потенціалу громадських організацій до управлінських процесів. Вважаємо активізацію взаємодії органів державної влади та громадських організацій у сфері охорони здоров'я запорукою забезпечення ефективного функціонування цього сектору національної економіки та важливим інструментом підвищення та моніторингу якості медичних послуг. Основними засобами активізації взаємодії органів публічної влади та громадських організацій може бути навчання та розвиток представників громадських організацій, посилення взаємозв'язків, формування методології, юридичний супровід, фінансова підтримка та безпосередньо партнерство і співпраця. Перспективною формою співпраці у сфері охорони здоров'я вбачаємо створення формалізованих організаційних структур із представників як різних громадських організацій, так і владних інституцій. Такими формуваннями можуть виступати громадські ради, які можуть виступати у ролі консультативного або дорадчого органу при органах влади або закладів охорони здоров'я.

У умовах обмежених фінансових ресурсів постійного дефіциту у фінансуванні медичної галузі, важливим напрямом взаємодії органів публічної влади, закладів охорони здоров'я та громадських організацій виступає пошук нових джерел та інструментів фінансування. Такими інструментами вбачаємо використання технологій краудсорсингу та краудфандингу у процесі взаємодії КНП «Хмельницька обласна лікарня» із інституціями громадянського суспільства. Органи публічної влади використовують краудсорсинг та краудфандинг через створення онлайн-платформ для взаємодії між громадянським суспільством і владними інститутами. Це сприяє активному діалогу, розширює можливості участі громадян, та включає їх в управління для поліпшення якості життя населення. КНП "ХОЛ" має можливість публікації

власних проектів з метою залучення додаткових фінансових ресурсів для подальшого розвитку. Безпосередньо зокрема, цей заклад охорони здоров'я може активно брати участь у різних конкурсах та програмах грантів